

Länsstyrelsen
Skåne

Övervakning av kärleväxter i Skåne

Under perioden 2009 till 2014

Titel: Övervakning av kärlväxter i Skåne
Under perioden 2009 till 2014

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Charlotte Wigermo

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 502-11450-2014

ISBN: 978-91-7675-012-4

Rapportnummer: 2015:24

Layout: Gabrielle Rosquist

Tryckeri, upplaga: Länsstyrelsen Skåne, 100 ex

Tryckår: 2015

Omslagsbild: Smalbladig lungört (*Pulmonaria
angustifolia*). Foto: Gabrielle Rosquist

Förord

I Skåne förekommer cirka 300 hotade kärlväxter på flera tusen lokaler. Många av dessa arter var betydligt vanligare för 50 – 75 år sedan. Eftersom Skåne ligger i ett gränsområde mellan nemoral och boreal zon är det många arter som har sina marginalområden här. Detta gör flora och fauna känsligare för påverkan i form av fragmentering av landskapet, tillförsel av närings- och bekämpningsmedel, samt inte minst förändringar i klimatet.

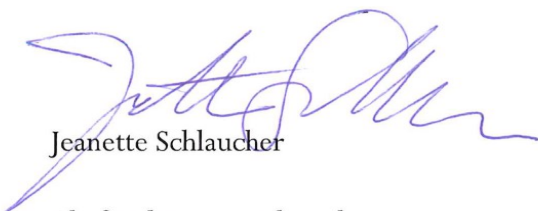
Under perioden 2009 till 2014 har Lunds Botaniska Förening övervakat hotade kärlväxter i det skånska landskapet enligt ett rullande schema med olika täta intervall beroende på art och hot. Floraväkteri ger ett mått på tillståndet för hotade kärlväxter och möjligheten ges att detektera trender för dessa arter. Genom verksamheten får man även kunskap om förekomsten av hotade kärlväxter och tillståndet på deras växtplatser. Kunskapen om behov av restaurerings- och skötselåtgärder i landskapet ökar och tydliggörs. En dialog blir även möjlig med berörda markägare och myndigheter.

Floraväkteriet har en över 20-årig tradition i länet och därmed långa tidsserier för många arter. Verksamheten spänner över hela landskapet och utgör ett bra underlag för att följa upp, inte enbart miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*, utan även *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Det skånska Floraväkteriet har under perioden 2009 – 2014 varit en del i den regionala miljöövervakningen i Skåne. Regional miljöövervakning har stor betydelse för övervakning av biologisk mångfald och kan ge värdefull information om var insatser behövs för att vända negativa trender. Regional miljöövervakning är därmed ett led i arbetet med att följa upp och indirekt att uppnå nationella och regionala miljömål.

I denna rapport sammanfattas det Floraväkteri som genomförts från 2009 till och med 2015. Några arter har visat på en positiv trend under perioden, men för det stora flertalet går det tyvärr åt andra hållet. Alla data finns inrapporterade på Artportalen och är därmed tillgängliga för myndigheter, kommuner, ideella organisationer och intresserade markägare i deras naturvårdsarbete. Vi behöver alla hjälpas åt för att gynna de skånska kärlväxterna och för att det i framtiden ska finnas en rik skånsk flora med livskraftiga populationer av dess arter.

Länsstyrelsen Skåne augusti 2015

Jeanette Schlaucher
Chef Miljöstrategiska enheten

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	7
BAKGRUND	8
RÖSLISTADE ARTER	8
HOTADE KÄRLVÄXTER I SKÅNE	9
METODIK	10
RESULTAT	10
Akut hotade arter - CR	11
Naverlönn (<i>Acer campestre</i>)	13
Kritsuga (<i>Ajuga genevensis</i>)	13
Kamomillkulla (<i>Anthemis cotula</i>)	13
Selleri (<i>Apium graveolens</i>)	13
Spädnarv (<i>Arenaria leptoclados</i>)	13
Stinkmålla (<i>Chenopodium vulvaria</i>)	14
Kustgullpudra (<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>)	14
Jättefräken (<i>Equisetum telmateia</i>)	14
Svarttåg (<i>Juncus anceps</i>)	15
Vårvial (<i>Lathyrus sphaericus</i>)	15
Strandsötväppling (<i>Mililotus dentatus</i>)	15
Sandnörel (<i>Minuartia viscosa</i>)	15
Bäckfräne (<i>Nasturtium microphyllum</i>)	16
Skuggbräken (<i>Polystichium braunii</i>)	16
Åkerros (<i>Rosa agrestis</i>)	16
Sydäppelros (<i>Rosa micrantha</i>)	16
Pyramidbjörnbär (<i>Rosa pyramidalis</i>)	16
Ystadsbjörnbär (<i>Rosa steracanthos</i>)	16
Lindbjörnbär (<i>Rosa tiliaster</i>)	16
Filtros (<i>Rosa tomentosa</i>)	16
Småfrossört (<i>Scutellaria minor</i>)	16
Flikstånds (<i>Senecio erucifolius</i>)	17
Ängssilja (<i>Silaum silaus</i>)	17
Sydmaskros (<i>Taraxacum austrinum</i>)	17
Fältnocka (<i>Tephrosieris integrifolia</i>)	18
Kärnocka (<i>Tephrosieris palustris</i>)	18

Starkt hotade arter - EN	19
Krypfloka (<i>Apium inundatum</i>).....	19
Klubbfibbla (<i>Arnoseris minima</i>)	20
Sandvedel (<i>Astragalus arenarius</i>)	20
Saltmålla (<i>Atriplex pedunculata</i>).....	21
Rutlåsbräken (<i>Botrychium matricariifolium</i>)	21
Dvärglåsbräken (<i>Botrychium simplex</i>).....	22
Rapunckelklocka (<i>Campanula rapunculus</i>)	22
Trubbstarr (<i>Carex obtusata</i>)	22
Raggarv (<i>Cerastium brachypetalum</i>)	23
Ryl (<i>Chimaphila umbellata</i>).....	23
Sandnejlika (<i>Dianthus arenarius</i>)	23
Knippnejlika (<i>Dianthus armeria</i>).....	23
Praktnejlika (<i>Dianthus superbus</i>).....	24
Stor ögontröst (<i>Euphrasia officinalis</i> ssp. <i>pratensis</i>)	25
Kärnäva (<i>Geranium palustre</i>)	25
Huvudtåg (<i>Juncus capitatus</i>).....	25
Spjutsporre (<i>Kickxia elatine</i>)	26
Piggfrö (<i>Lappula squarrosa</i>).....	26
Flytsvalting (<i>Luronium natans</i>).....	26
Sandlusern (<i>Medicago minima</i>)	26
Sjönajas (<i>Najas flexilis</i>)	27
Källfräne (<i>Nasturtium officinale</i>).....	27
Kattmynta (<i>Nepeta cataria</i>).....	28
Korndådra (<i>Neslia paniculata</i>)	28
Pipstäkra (<i>Oenanthe fistulosa</i>)	28
Luddfingerört (<i>Potentilla heptaphylla</i>).....	29
Smultronfingerört (<i>Potentilla sterilis</i>)	29
Smalbladig lungört (<i>Pulmonaria angustifolia</i>)	29
Mosippa (<i>Pulsatilla vernalis</i>).....	29
Fältnarv (<i>Sagina apetala</i>)	29
Humlesuga (<i>Stachys officinalis</i>)	30
Sommarklynne (<i>Valerianella dentata</i>).....	30
Ölandskungsljus (<i>Verbascum densiflorum</i>)	31
Alvarveronika (<i>Veronica praecox</i>).....	31

Sårbara arter – VU.....	32
Sjötåtel (<i>Deschampsia setacea</i>).....	32
Skogssvingel (<i>Drymochloa sylvatica</i>).....	33
Klotulört (<i>Filago vulgaris</i>).....	33
Fågelarv (<i>Holosteum umbellatum</i>).....	33
Gulyxne (<i>Liparis loeselii</i>).....	33
Väggört (<i>Parietaria officinalis</i>).....	33
Klotgräs (<i>Pilularia globulifera</i>).....	34
Backsippa (<i>Pulsatilla vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i>).....	34
Luktvädd (<i>Scabiosa canescens</i>).....	34
Klibbveronika (<i>Veronica triphyllos</i>).....	35
Nära hotade arter – NT.....	36
Hålnunneört (<i>Corydalis cava</i>).....	36
Granspira (<i>Pedicularis sylvatica</i>).....	37
Hårnarv (<i>Sagina micropetala</i>).....	37
PÅGÅENDE INVENTERINGAR.....	38
DISKUSSION.....	38
REFERENSER.....	38
Elektroniska referenser.....	38
Bilaga 1.....	39

Sammanfattning

I Skåne förekommer 318 hotade kärlväxter enligt 2010 års rödlista och dessa arter är fördelade på flera tusen lokaler. Många av dessa arter var betydligt vanligare för 50-75 år sedan. Sedan 1980-talet har flera av Skånes sällsyntare arter övervakats inom det regionala Floraväxteriet. Denna övervakning ger ett mått på tillståndet för de hotade kärlväxterna i det skånska landskapet och det är också möjlighet att mäta trender för dessa arter och tillståndet på deras växtplatser. Kunskapen om behov av restaurerings- och skötselåtgärder i landskapet ökar och tydliggörs. En dialog blir även möjlig med berörda markägare och myndigheter.

Under åren 2009 till och med 2014 har det skånska Floraväxteriet ingått i länets miljöövervakningsprogram och lokaler med de hotade arter som omfattas av hotkategorierna CR, EN och VU har besökts enligt ett rullande schema med olika täta intervall beroende på art och hot. Besöken har gjorts under den mest optimala tidpunkten och antalet individ eller tuvor har noterats enligt en standardiserad metodik inom det nationella Floraväxteriet. Alla noteringar har lagts in i den gemensamma databasen på Artportalen (www.artportalen.se).

Under 5-årsperioden övervakades sammanlagt 122 arter, för 96 arter besöktes alla lokaler och för 26 arter övervakades ett urval av de kända lokalerna. De flesta av de rödlistade arterna minskar till antalet och hoten är många.

I Skåne förekommer 31 akut hotade arter (CR) och hälften av dessa förekommer endast på en lokal. Av de akut hotade arterna har antalet lokaler minskat för mer än hälften av arterna och för några arter har minskningen varit drastisk, bland annat för strandsötväppling och spädnarv.

De 123 starkt hotade arterna (EN) i Sverige finns 105 i Skåne och 70 % av dessa har floraväktats, åtminstone på några av sina lokaler, inom perioden. Minst cirka 10 % av de inventerade arterna har minskat eller försvunnit från sina lokaler. Till exempel kund krypfloka endast återfinns på hälften av de 79 lokaler som besöktes under inventeringen 2012-2013. Av de knappt 40 lokaler med klubbfibbla från inventeringen av Skånes flora hittades arten endast på 5 lokaler under inventeringen 2012. På Skånes sju lokaler med raggarv hittades arten endast på fyra under 2013-2014.

Av de sårbara arterna (VU) har Skåne ungefär hälften av landets 125 kärlväxtarter och de flesta av deras lokaler har besökts under perioden. Vissa av arterna har minskat kraftigt i antal, såsom fågelarv och klotgräs. Fågelarv är en nejlikväxt som är extremt känslig för igenväxning och under inventeringen 2013-2014 återfanns arten endast på 28 av de 47 kända lokalerna. Klotgräs är en liten ormbunksväxt som endast återfanns på hälften av sina kända lokaler. För andra arter har Floraväxteriet gett ny kunskap och arterna har visat sig vara betydligt vanligare än man tidigare trott, såsom sjötåtel och skogssvingel. Andra arter försvinner från några lokaler för att dyka upp på andra, såsom klibbveronika som var försvunnen på 91 lokaler och nyfynd gjordes på 17 lokaler.

Bakgrund

Floraväktarverksamheten är ett nationellt nätverk av ideella krafter som övervakar de mest hotade arterna av kärlväxter i landet. Det nationella projektet Floraväktarna startades 1987 av Världsnaturfonden WWF och ArtDatabanken. Svenska Botaniska Föreningen sköter sedan 2005 på ArtDatabankens uppdrag den nationella koordineringen och har det övergripande ansvaret för insamling och sammanställning av materialet. Kunskapen om tillståndet och trenderna för arternas populationer ligger sedan till grund för den nationella rödlistan. Floraväktarna sprider även kunskapen om rödlistade

kärlväxter och ger ut informationsblad som kan överlämnas till markägare och spridas till allmänheten. På regional nivå bedrivs verksamheten genom Lunds Botaniska Förening.

Floraväktarna i Skåne inledde sin verksamhet 1988. Floraväktariet har successivt utvecklats under årens lopp och blivit allt mer omfattande men också allt viktigare för vårt samhälle. Växtplatser i Skåne, som följs, rapporteras och vårdas, har liksom antalet arter blivit allt fler med tiden. Antalet Floraväktare har lyckligtvis också ökat i antal och omfattar idag ett hundratal personer i Skåne.

Rödlistade arter

Sedan år 2000 har Artdatabanken bedömt risken för att de arter som är bofasta i Sverige ska försvinna från landet. Bedömningen görs vart 5:e år enligt internationella kriterier från IUCN (Internationella Naturvårdsunionen) och publiceras i Sveriges rödlista efter godkännande från Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten.

Bedömningen görs för varje enskild art och baseras på hur vanlig arten är i Sverige, hur stort utbredningsområdet är, om förekomsten är fragmenterad och hur snabbt individantalet har minskat. Varje art klassificeras då till en hotkategori från att den kan vara utdöd i landet (RE) till att den är livskraftig (LC). Se sammanställning av hotkategorier i Tabell 1.

Tabell 1. Kategorier som förklarar risken för en art att försvinna från Sverige.

Hotkategori	Förklaring
EX	Utdöd När det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen dött.
RE	Försvunnen När det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen som är kapabel till reproduktion inom landet har dött eller försvunnit.
CR	Akut hotad Arten löper en extremt stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära framtid.
EN	Starkt hotad Arten uppfyller inte alla kriterierna för Akut hotad men löper ändå mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd.
VU	Sårbar Arten uppfyller inte kriterierna för vare sig Akut hotad eller Starkt hotad, men löper stor risk att dö ut i vilt tillstånd i ett medellångt perspektiv.
NT	Missgynnad Arten uppfyller inte något av kriterierna för vare sig Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar men är nära att uppfylla kriterierna för Sårbar.
DD	Kunskapsbrist Arter om vars utbredning och populationsstatus man inte har tillräckliga kunskaper.

På ArtDatabankens hemsida (www.artdata.slu.se) finns utförligare beskrivning.

Hotade kärleväxter i Skåne

I Skåne förekommer cirka 300 hotade kärleväxter fördelat på cirka 6 000 lokaler. Många av dessa arter var betydligt vanligare för 50-75 år sedan. Arterna övervakas enligt ett rullande schema med olika täta intervall beroende på art och hot. Eftersom Skåne ligger i ett gränsområde mellan nemoral och boreal zon är det många arter som har sina marginalområden i detta landskap. Detta gör flora och fauna känsligare för påverkan i form av fragmentering av landskapet, tillförsel av närings- och bekämpningsmedel, samt inte minst förändringar i klimatet.

Arter som kontinuerligt minskar i antal och populationsstorlek indikerar att miljötillståndet på växtplatsen förändrats på ett sätt som missgynnar arten. Antalet hotade arter i Sverige ökar påtagligt i antal mot söder och är högst i Skåne. Floraväktarna arbetar för att kartlägga de hotade arternas tillstånd för att genom olika åtgärder själva och med hjälp av markägare, myndigheter och organisationer sköta, restaurera och bevara eller skapa sådana miljöer som arterna kräver.

Floraförändringar är svåra att upptäcka, särskilt hos vanligare arter med minskande populationer, eftersom de årliga förändringarna är små och sker under lång tid. Arter som ökar och minskar i populationsstorlek är en process som pågår hela tiden och även sker idag. Dränering och torrläggning av våtmarker, kvävenedfall och gödsling av ängs- och hagmarker eller skogsmarker, igenväxning och skogsplantering av betesmarker är åtgärder som alla påtagligt förändrat florin i vår natur.

Floraväktarna använder ArtPortalen, som är ett webbaserat rapporteringssystem för observationer av arter. ArtPortalen sköts och utvecklas av ArtData-banken med stöd av Naturvårdsverket och drivs i samarbete med bland annat Svenska Botaniska Föreningen, som har nationellt ansvar att samordna Floraväktariet i Sverige.

Antalet rödlistade kärleväxter i Skåne enligt 2010 års rödlista, uppgår totalt till 318 arter och av dessa är antalet hotade arter 213. Skåne omfattar en yta motsvarande cirka 2 procent av Sveriges areal, men innehåller i storleksordningen 60 procent av landets rödlistade och hotade kärleväxter.

Metodik

De rödlistade arterna som ingått i Floraväktariet under perioden 2009 till 2014 omfattas av hotkategorierna CR, EN och VU. De arter som ingått i Floraväktariet under perioden kan ses i bilaga 1 och för beskrivning av hotkategorier se Tabell 1. Alla arter som tillhör kategori CR har övervakats årligen under perioden, men det har inte varit möjligt att övervaka alla EN- och VU-arter och ett urval har gjorts.

Arter som totalinventerats är klassificerade som Akut hotade CR. Vad gäller urvalet av övriga arter som totalinventerats har detta styrts av tillgången på floraväktare. Sålunda har vi fördelat arbetsinsatserna under hela växtperioden och vi har också fördelat insatserna geografiskt för att maximera de tillgängliga floraväktarresurserna. Till detta kan också nämnas att vissa arter kräver hög botanisk kompetens medan andra kan floraväktas av de flesta amatörbotanister.

Resultat

De arter som övervakats under perioden 2009 till 2014 kan ses i bilaga 1. Totalt övervakades alla kända

Alla lokaler för arter inom Floraväktariet har koordinatsats och fått en unik identitet. Besök har gjorts under den mest optimala tidpunkten för att räkna eller uppskatta beståndets storlek av varje art. Antal individ, skott, tuvor eller motsvarande har räknats och alla mängduppskattningar har angetts i siffror. Antalet individ beräknas på ett enhetligt sätt över hela landet så att nationella sammanställningar över arternas tillstånd kan göras. Metodiken för övervakningen följer den av floraväktarna upprättade handledningen (se Edqvist 2009).

Floraväktarna använder Artportalen (www.artportalen.se), som är ett webbaserat rapporteringssystem för observationer av arter. Artportalen sköts och utvecklas av ArtDatabanken med stöd av Naturvårdsverket och drivs i samarbete med bland annat Svenska Botaniska Föreningen, som har nationellt ansvar att samordna Floraväktariet i Sverige.

förekomster i länet för 96 arter och för 26 arter övervakades ett urval av de kända lokalerna (Tabell 2).

Tabell 2. Kärlväxtarter inom hotkategorierna Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN) och Sårbar (VU) (Rödlistan 2010), som förekom i Skåne under perioden 2009 – 2014.

	Hotkategorier			Antal
	CR	EN	VU	arter (n)
Floraväktad (n)	27	51	18	96
Delvis floraväktad (n)	0	17	9	26
Ej floraväktad (n)	0	8	27	35
Antal arter (n)	27	76	54	157

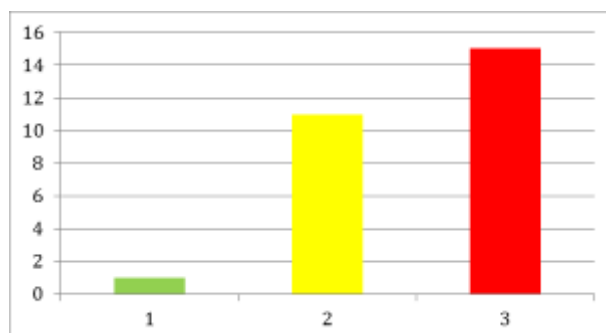
Sandnörel (*Mnuaertia viscosa*) Foto: Gabrielle Rosquist

Akut hotade arter - CR

Akut hotade (CR) är de växter som löper allra störst risk att försvinna ur vår flora och i Sverige är det drygt femtio kärleväxter som bedömts till denna hotkategori (Gärdenfors 2010).

Skåne har den tvivelaktiga äran av att vara det landskap i Sverige som har flest akut hotade kärleväxter. Av de 55 kärleväxter som tillhör denna hotkategori nationellt, finns 31 i Skåne och av dessa är det 26 arter som bara finns här i länet (se www.slu.se/artdatabanken/). Drygt hälften av de akut hotade arterna i Skåne finns dessutom bara på en enda lokal (se vidare i Tabell 3). Floraväktarverksamheten i Skåne har som ambition att lokaler för dessa, våra mest utsatta kärleväxter, ska besökas och kollas upp av en floraväktare varje år. Denna övervakning är ett mycket viktigt instrument i vår floravård och kan vara av avgörande betydelse för en arts överlevnad i Skåne och i Sverige.

För mer än hälften av arterna inom hotkategori CR har antalet kända lokaler minskat i Skåne under perioden 2009-2014 (Figur 1).

Figur 1. Jämförelse av antal lokaler per art inom hotkategori CR mellan 2009 och 2014; antal arter med fler lokaler (grön), samma antal lokaler (gul), färre lokaler (röd).

Tabell 3. Akut hotade kärnväxtarter (CR) enligt 2010 års rödlista, floraväktade i Skåne under åren 2009 - 2014. Antalet kända lokaler 2009 respektive 2014 finns redovisade och om arten omfattas av ett nationellt åtgärdsprogram eller ingår i Natura 2000 och är upptagen i Art- och habitatdirektivet.

Namn	Vetenskapligt namn	Antal lokaler		Övrigt
		2009	2014	
Naverlönn	<i>Acer campestre</i>	1	1	
Kritsuga	<i>Ajuga genevensis</i>	2	2	
Kamomillkulla	<i>Anthemis cotula</i>	2	1	ÅGP
Selleri	<i>Apium graveolens</i>	4	4	
Spädnarv	<i>Arenaria leptoclados</i>	5	2	
Stinkmålla	<i>Chenopodium vulvaria</i>	9	7	ÅGP
Kustgullpudra	<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>	1	1	
Jättefräken	<i>Equisetum telmateia</i>	4	5	
Svarttåg	<i>Juncus anceps</i>	3	2	ÅGP
Vårvial	<i>Lathyrus sphaericus</i>	2	1	
Strandsötväppling	<i>Melilotus dentatus</i>	7	1	
Sandnörel	<i>Minuartia viscosa</i>	2	1	ÅGP
Skuggbräken	<i>Polystichium braunii</i>	4	3	
Bäckfräne	<i>Rorippa microphylla</i>	3	1	
Åkerros	<i>Rosa agrestis</i>	3	2	
Sydäppelros	<i>Rosa micrantha</i>	4	4	
filtros	<i>Rosa tomentosa</i>	1	1	
Pyramidbjörnbär	<i>Rubus pyramidalis</i>	2	2	
Ystadsbjörnbär	<i>Rubus steracanthos</i>	1	1	
Lindbjörnbär	<i>Rubus tiliaster</i>	6	6	
Småfrossört	<i>Scutellaria minor</i>	10	6	
Flikstånds	<i>Senecio erucifolius</i>	8	3	ÅGP
Ängssilja	<i>Silaum silaus</i>	1	1	
Sydmaskros	<i>Taraxacum austrinum</i>	1	1	
Fältnocka	<i>Tephrosieris integrifolia</i>	8	7	ÅGP
Kärnrocka	<i>Tephrosieris palustris</i>	5	1	ÅGP

Naverlön (Acer campestre)

På en vall mellan två åkrar vid Södra Lindholmen i Svedala finns landets enda ursprungligt vilda naverlönnar. Antalet naverlönnar har varit oförändrat under en lång följd av år och idag finns det 43 buskar på lokalen. Lokalen saknar skydd, men markägarna är väl medvetna om beståndet av naverlön och angelägna om dess fortbestånd på åkervallen.

Kritsuga (Ajuga genevensis)

I Sverige är kritsuga endast känd från några närbelägna bestånd vid Högskolan i Kristianstad, där den upptäcktes på en vägslänt i början av 1990-talet. Här är den sannolikt inte ursprunglig utan troligen naturaliserad efter tidigare odling i området. Antalet individ förefaller dessvärre minska till följd av igenväxning. Toppnoteringen låg på drygt 280 stjälkar under 2006 för att minska och öka fram till 60 stjälkar under 2014. Floraväktarna för en ojämn kamp mot invaderande knylhavre (*Arrhenatherum elatius*) och foderlosta (*Bromopsis inermis*).

Kamomillkulla (Anthemis cotula)

Kamomillkulla har sedan början av 1900-talet haft en stabil förekomst vid Kungsgården på Ven där den

växer på ruderatmarker kring gården. Från att ha ansetts som vanlig på 1800-talet återstår bara denna lokal i Skåne. År 2014 hittades 4150 exemplar i häst-hagarna runt gården.

Selleri (Apium graveolens)

Selleri för en tuff tillvaro på sandrevlarna vid Skanör. Omkring 1 kilometer norr om hamnen upptäcktes den 1981 för första gången som vildväxande i Sverige. Efter en svår vinterstorm 1990 försvann reveln som var sellerins växtplats. Sex år senare återfanns den på en ny lokal nära hamnen i Skanör. Under 2014 hittades 300 exemplar på en av lokalerna i Skanör medan arten inte kunna återfinnas på de andra närliggande lokalerna. En ny växtplats hittades 2011 i Mölle med 23 exemplar. Antalet plantor har minskat årligen sedan dess och 2014 hittades endast 7 exemplar.

Spädnarv (Arenaria leptoclados)

Spädnarv är en mycket besvärlig art att övervaka. Den är liten och oansenlig, uppträder ofta tillfälligt på sina lokaler och är dessutom väldigt svår att i fält skilja från vanlig sandnarv (*A. serpyllifolia* ssp. *serpyllifolia*).

Fram till för drygt 10 år sedan hade den en mer eller mindre säker lokal på en markväg på ett skjutfält vid Falsterbo. När militärens verksamhet upphörde började växtplatsen att växa igen och under senare år har den konkurrenssvaga spädnarven inte gått att återfinna här. Under 2010 inventerades de 5 kända lokalerna men spädnarven gick endast att återfinna på en lokal och det var på den igenväxande markvä-

Stinkmålla (*Chenopodium vulvaria*)
Foto: Ake Svensson

Stinkmålla (*Chenopodium vulvaria*)

Stinkmållan har som bofast art varit känd från några 10-tal lokaler i Skåne. Nu återstår 9 lokaler i Skanör och Falsterbo. Antal exemplar varierar kraftigt mellan åren, inte minst till följd av rensningsambitioner. Under 2014 hittades sammanlagt 193 plantor. Stinkmålla omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se) och inom ramen för detta har insamling av frön, uppförökning och utsädd har skett i samarbete mellan Floraväktarna, Lunds universitet och Länsstyrelsen. Resultatet har varierat och risken är fortfarande stor för utdöende.

Kustgullpudra (*Chrysosplenium oppositifolium*)

Under Projekt Skånes Floras inventeringsläger 1995 gjordes ett av projektets allra trevligaste fynd. Det var då som den gäckande kustgullpudran blev medlem i den svenska floran. Arten finns närmast på södra Själland. Lokalen saknar skydd men markägaren har lovat att ta hänsyn till kustgullpudrans växtplats, som är mycket känslig för avverkning och förändringar i hydrologin. Beståndet har varit oföränd-

gen i Falsterbo. Emellertid gjordes fyndet av arten på samma markväg men något hundratal meter längre västerut. 23 exemplar hittades - att jämföra med cirka 500 exemplar i början av 1990-talet.

Däremot hittades en ny lokal under 2010 på en gräsmark vid en parkeringsplats i Falsterbo med 3 exemplar.

Kustgullpudra (*Chrysosplenium oppositifolium*)
Foto: Ake Svensson

rat sedan 1995, men kärret håller på att växa igen med björnbärsbestånd.

Jättefräken (*Equisetum telmateia*)

Jättefräken är en imponerande växt som bara finns på 3 platser i landet. I backafallen vid Bäckviken på Ven är den känd sedan slutet av 1800-talet. Tidigare kunde man notera mer än 1000 skott på lokalen men sedan betet upphört har lokalen börjat växa igen och antalet skott av jättefräken har minskat. I samråd med Länsstyrelsen har lokalen röjts och läget ser nu ljusare ut för arten. Under 2014 hittades ett nytt delbestånd i angränsande betesmark. Totalt hittades 722 exemplar på Ven.

I ett strandnära kärr mellan Grå läge och Viken upptäcktes jättefräken så sent som 1993. Här ökade antalet skott mycket kraftigt år från år för att 2006 nå en toppnotering med mer än 600 skott. Därefter har den dessvärre minskat, troligen till följd av att kärret blivit allt torrare, vilket i sin tur beror på ett närliggande vägbygge. Området håller på att förbuskas trots röjningar. Under övervakningen 2014 hittades 110 skott.

Från Ålabodarna är jättefräken känd sedan 1927, men i mitten av 1990-talet ansågs den som försvunnen från lokalen till följd av igenväxning. Emellertid upptäckte floraväktare ett ensamt skott av jättefräken vid Ålabodarna 2006. Denne floraväktare beslöt sig för att röja på lokalen och följande år hittades cirka 50 skott på en yta av 2×5 meter. Røjningarna fortsatte och 2008 fanns minst 100 skott på en cirka 20 m² stor yta. Nu finns det cirka 500 skott av jättefräken på lokalen, men fortsatt røjning är nödvändig.

Om jättefräken ska finnas kvar i det skånska landskapet krävs det att lokalerna mer eller mindre röjs årligen och att sly hålls efter.

Svarttåg (*Juncus anceps*)

Svarttåg har under det senaste decenniet funnits på tre lokaler i sydvästra Skåne och dessa är de enda i Sverige. Den enda riktigt livskraftiga lokalen där svarttåget förefaller trivas och utvecklas på ett positivt sätt är Stora Harrie mosse. Under senare tid hade svarttåg sin toppnotering 2007 med cirka 1 800 strån och under 2014 kunde omkring 500 strån räknas in. Efter påpekande av floraväktare har slåttern senarelagts till sen höst för att arten ska hinna sätta frukt.

Lokalen vid Stensoffa på Revingefältet har färre individer och 2014 kunde endast 6 strån hittas från att ha haft som mest 163 strån under 2011. I Dagstorps mosse har arten inte kunnat återfinnas sedan 2008. Åtgärder inom EU-projektet Life to(ad)mire har restaurerat kärrområdena i Dagstorps mosse och förhoppningen är att svarttåget kommer tillbaka. Svarttåg omfattas även av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se).

Vårvial (*Lathyrus sphaericus*)

Vårvial upptäcktes redan 1869 på en sydvänd, solvarm klipphylla vid Solvik strax nordväst om Mölle och här har den alltsedan dess hållit sig kvar. Vårvialens lokaler är belägna inom Kullabergs naturreservat och därigenom skyddade. Lokalen röjs med

jämna mellanrum och detta är nödvändigt för att den ska överleva. Antalet exemplar har varierat från cirka 50 under 2009 till 5 och under 2014 hittades 71 exemplar.

Vårvialen fanns på ytterligare en lokal på Kullaberg, nämligen golfbaneruffen vid hål 18 där den troligen blev ofrivilligt införd på 1950-talet med utländskt vickerfrö. Den är dock inte funnen där sedan 2008.

Strandsötväppling (*Mililotus dentatus*)

Strandsötväpplingen har ett fåtal lokaler på havsstrandängar längs den västskånska Öresundskusten. Våra rikaste och mest livskraftiga bestånd av strandsötväppling finns vid Barsebäck där runt 500 plantor räknats sedan 1995. Dessvärre är Barsebäckslokalen ohävdad och hotas av igenväxning genom att vassen expanderat kraftigt under det senaste decenniet. Under 2013 rapporterade floraväktare att centrum av beståndet var sönderklämt mellan tångvallar och vass. Strandsötväppling finns även kvar på havsstrandängarna vid Gässie utanför Vellinge där antalet plantor varierat från 80 under 1995 till 434 under 2013.

På de 7 lokalerna kan nu strandsötväppling endast återfinnas på två lokaler. För hårt bete är det största orsaken till att arten försvinner. Det är stor risk att arten dör ut inom snar framtid om inte betet anpassas på strandängarna.

Sandnörel (*Minuartia viscosa*)

Sandnöreln är nog den minsta och mest oansenliga av våra exklusiva sandmarksarter. Den är i nutid endast känd från en sandig träda vid Lyngsjö. Under ett flertal år på 1990-talet kunde sandnöreln räknas i 1000-tals exemplar på lokalen, men efter 1999 har den tyvärr stadigt minskat och varit helt borta under några år. Ett åtgärdsprogram är upprättat (www.naturvardsverket.se) och åtgärder såsom harvning är utfört på lokalen vid flera tillfällen. Under 2014 hittades 264 plantor vilket är det högsta

antalet på flera år. Fortsatt uppluckring av marken är nödvändig för artens fortlevnad.

Bäckfräne (*Nasturtium microphyllum*)

Bäckfräne har sin enda aktuella svenska lokal vid Sularpsbäcken i Södra Sandby. Här har floraväktare följt arten under en lång följd av år. Antal plantor håller sig relativt konstant på lokalen. Ett starkt hot mot bäckfräne är igenväxning på grund av alltför svagt bete.

Under femårsperioden 2009 – 2014 har bäckfräne ökat i antal från 36 till 68 plantor, med toppnotering på 113 plantor under 2013.

Skuggbräken (*Polystichium braunii*)

Landets enda lokal för denna rara ormbunke finns i Skäralsravinen på Söderåsen. Sedan floraväktarverksamheten startade för drygt 20 år sedan har antalet rapporterade individ oftast hållit sig mellan 10 och 20 skott. Det är därför glädjande att floraväktare kunde notera 24 skott 2006, 30 skott 2009 och 37 skott 2013. Att det verkligen rört sig om en reell ökning tycks vara ställt utom allt tvivel. Vi har sett sterila plantor som sedan blivit fertila och i sin tur i omgivningen fått tillskott av sterila plantor.

Åkerros (*Rosa agrestis*)

Det var 1991 som det uppseendeväckande fyndet av åkerros gjordes i det gamla kalkbrottet i Balsby strax norr om Kristianstad. Detta var det första fyndet av denna äppeldoftande ros i landet. När lokalen besöktes 2009 var området ohjälpligt igenväxt och floraväktare kunde inte med säkerhet lokalisera var busken stått. Tyvärr verkar åkerros vara försvunnen från denna lokal. Glädjande är dock att flera buskar av arten hittades i Oljehamnen i Malmö samt i en beteshage vid Skivarpsåns mynning i Skurup senare under 1990-talet. I Oljehamnen är den största busken samt några mindre skyddade med ett stängsel för att förhindra att den av misstag skadas vid arbeten i hamnen. Betesmarken vid Skivarp är väl hävdad och det finns inget akut hot mot de 5-7 buskarna av åkerros.

Sydäppelros (*Rosa micrantha*)

Sydäppelros, som liksom åkerros är en av de äppeldoftande rosarterna, noterades som ny för Sverige år 2000. Då hittades 2 buskar på en vall mellan två åkrar i Gärds Köpinge söder om Kristianstad. Fynden av sydäppelros följde sedan slag i slag och de finns nu på 4 lokaler i Skåne. Det sammanlagda antalet buskar är 6 exemplar. Ytterligare en svensk lokal är funnen i Blekinge under 2005.

Pyramidbjörnbär (*Rosa pyramidalis*)

Detta björnbär är känd från 2 lokaler på Kullahalvön i nordvästra Skåne. I Farhult finns ett ganska livskraftigt bestånd på cirka 45 m² som härstammar från exemplar som flyttades kring sekelskiftet 1900 från en ursprunglig lokal i Väsby. Båda lokalerna har bra bestånd av arten.

Ystadsbjörnbär (*Rosa steracanthos*)

Landets enda lokal för detta björnbär ligger, inte helt oväntat, strax utanför Ystad. Från att ha varit utan blomning eller fruktsättning på den relativt skuggiga växtplatsen har det efter röjning skett en förbättring av beståndet. Nu täcker beståndet cirka 60 m² och har 30 blommande grenar.

Lindbjörnbär (*Rosa tiliaster*)

Lindbjörnbäret är det enda akut hotade krypbjörnbäret i Skåne. Bestånden på de 5 lokalerna i Höganäs kommun håller sig oförändrade (mellan 5 till 400 m²).

Filtros (*Rosa tomentosa*)

Denna art, som är hartsdoftande och väldigt lik luddros (*Rosa sherardii*), har en enda lokal i Sverige. Det enda exemplaret står i en betesmark intill en planterad grandunge norr om Skurup. Röjning behövs innan busken kvävs av de expanderande granarna.

Småfrossört (*Scutellaria minor*)

Det har nu gått cirka 70 år sedan Nils Dahlbeck, sedermera en av initiativtagarna till Floraväktarverk-

Ängssilja (*Silaum silaus*) Foto: Gabrielle Rosquist

Miljö för ängssilja Foto: Gabrielle Rosquist

samheten i Sverige, fann småfrossört på den fuktiga kustområdet söder om Torekov på Bjärehalvön. Fyndet var smått sensationellt eftersom småfrossörten närmast var känd från England och nordvästra Tyskland. Under 2005 gjordes en heltäckande inventering och tyvärr kunde man då se att denna lilla konkurrenssvaga art försvunnit från flera gamla förekomster till följd av igenväxning och dåligt bete. Åtgärder såsom röjning sattes in och nu börjar resultatet av åtgärderna synas. Glädjande nog hittades småfrossört i flera än 7 000 exemplar under 2014 på de 6 lokalerna man har röjt. Den är dock försvunnen från 4 av de tidigare 11 kända lokalerna.

Flikstånds (*Senecio erucifolius*)

Flikstånds var fram till 1940-talet känd från 10 till 15 aktuella lokaler i sydvästra Skåne. Arten är utgången på alla lokaler utom en vid Kungstorp utanför Vellinge. Den kvarvarande lokalen är livskraftig med cirka 100 plantor och cirka 500 stänglar. Tyvärr så hotas förekomsten av ett motorvägsbygge, men individantalet är ännu så länge högt och flikstånds sprider sig även något västerut längs ett vattendrag. En ny lokal upptäcktes 2011 i Bromölla med 2 plantor och 2014 hittades ytterligare 2 plantor cirka 300 meter från de första. Från Naturminnet vid Håslöv finns arten inte noterad sen 2006.

Flikstånds omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se).

Ängssilja (*Silaum silaus*)

Ängssiljans enda svenska lokal utgörs av en åkervall vid Dybeck i Skurup. Trots att åkervallen är naturminne har den inte fått någon ändamålsenlig skötsel utan växt igen med triviala och konkurrenskraftiga ogräsarter. Antalet ängssiljor har sjunkit från år till år och var som lägst nere i ett enda exemplar 2010. Under de fyra senaste åren har Länsstyrelsen röjt och bränt på lokalen årligen. Floraväktare har sått in frö och planterat plantor som kommer från en intilliggande gård. År 2014 hittades 6 exemplar. Fortsatt skötsel, såsom stängsling, och en skyddszon längs vallen behövs om arten ska överleva.

Sydmaskros (*Taraxacum austrinum*)

På en kortsnaggad strandäng utanför Åhus har sydmaskros, som tillhör gruppen strandmaskrosor, sin enda svenska lokal. Här växer den på en mycket begränsad yta, endast några få kvadratmeter stor. Antalet plantor brukar vara från några 10-tal upp till drygt 100 exemplar. Under 2014 kunde floraväktare räkna till 85 exemplar. Idag är lokalen välhävdad och i gott skick, men skulle betet upphöra kommer sydmaskros tveklöst att försvinna från sin lokal på kort tid.

Fältnocka (*Tephroseris integrifolia*)

Fältnocka förekommer endast i Skåne med sammanlagt 8 lokaler i Bromölla (5), Kristianstad (2) och Tomelilla kommuner (1). Troligen är den utgången på lokalen i Benestad medan lokalerna i Bromölla kommun hyser flera hundra plantor. På Lövhall i Kristianstads kommun återupptäcktes fältnockan 2012, då 8 plantor hittades. Under 2014 hittades 32 plantor på lokalen.

Fältnocka omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se), men trots upprepade försök med skötselåtgärder och utplanteringar har inte antalet individ ökat på lokalerna.

Kärnocka (*Tephroseris palustris*)

Kärnocka var fram till 1960-talet en inte alltför ovanlig växt i Skåne. Sedan dess har emellertid anta-

let lokaler minskat drastiskt. Idag har kärnockan sin enda lokal utmed stranden av Levrasjön norr om Bromölla. Vid Levrasjön växer kärnockan utmed en ganska lång sträcka, framför allt i den ” blå bård ” som uppstår där djuren betar ut i sjön. Om betet upphör breder vassarna ut sig och kärnockans livsutrymme försvinner. Antalet blommande plantor har varierat kraftigt under åren. Kärnocka omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se) och åtgärder har genomförts, såsom frösådd och utplantering, men med ringa resultat. Røjning och ökat bete på en av strandängarna gav bättre resultat under något år. Grävning har nu utförts vid två tillfällen i samarbete mellan Länsstyrelsen, Bromölla kommun, markägare och floraväktare. Resultaten är dock ännu dystra. Under 2013 kunde inte ett enda exemplar hittas medan vi fann 28 exemplar under 2014.

Fältnocka (*Tephroseris integrifolia*) Foto: Gabrielle Rosquist

Krypfloka (*Apium inundatum*) Foto: Åke Svensson

Starkt hotade arter - EN

En växt som bedöms som starkt hotad (EN) uppfyller inte alla kriterier för akut hotad (CR), men löper ändå en mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en nära framtid och i Sverige är det drygt 120 kärlväxter som bedömts till denna hotkategori (Gärdenfors 2010).

Även för starkt hotade kärlväxtarter i Sverige har Skåne äran av att vara det landskap i Sverige som har det högsta antalet. Av de 123 kärlväxter som tillhör denna hotkategori nationellt, finns 105 av EN-arterna i Skåne. Nästan 70 % av dessa arter har floraväktats någon gång under perioden 2009 – 2014. Se vidare i bilaga 1 vilka arter som är starkt hotade i Skåne och som ingått i Floraväktarprojektet.

Krypfloka (*Apium inundatum*)

I Skåne har krypfloka spridda förekomster i hela landskapet. Av de 79 lokaler som återbesöktes under inventeringen 2012- 2013 kunde krypfloka endast återfinnas på 40 lokaler, vilket innebär på knappt hälften av lokalerna. Särskilt rika förekomster noterades vid Filkessjön i Örkened, Stabbarp i Genarp, längs Linabäcken i Emmislöv samt på ett par lokaler på Skanörs Ljung.

Många av lokalerna för krypflokan ligger i naturreservat där skötseln borde vara gynnsam för arten. Ytterligare sökningar ska göras med hopp om att återfinna arten på de lokaler där vi saknade den. Om arten verkligen har försvunnit på alla dessa lokaler där vi i nuläget saknar den så är situationen för krypfloka sämre än vi anat.

Det största hotet mot krypfloka är igenväxning till följd av svagt eller uteblivet bete samt ändrade hydrologiska förhållande.

Klubbfibbla (*Arnoseris minima*)

Klubbfibbla har i Sverige sin utbredning i sydligaste delen av landet med förekomster företrädesvis i Skåne, Blekinge och sydöstra Småland. Arten är ettårig och konkurrenssvag och kräver blottlagda, sandiga marker såsom sandhedar, sandiga åkrar (ofta med råg) eller trädor. Massförekomst ena året kan utmynna i ett fåtal eller inga blommande exemplar året därpå.

Minskningen av antalet lokaler för klubbfibbla de senaste decennierna är dramatisk. Vid den senaste inventeringen av Skånes flora bedömdes klubbfibbla sedan mitten av 1900-talet ha minskat 30–40 %. Då återstod knappt 40 lokaler, varav cirka 15 med rika förekomster. Under inventeringen 2012 gjordes återfynd endast på fem lokaler.

Tillbakagången får tillskrivas den förändrade markanvändningen som ägt rum. De näringsfattiga rågåkrarna har lagts ned och växt igen eller övergått i vall och beteshagar. Ett par lokaler har planterats med lärk och björk och fått marktäckande vegetation. På vissa sandhedar har grå- och rotfibbla och mossor tagit över och tillsammans med annan markvegetation bildat ett sammanhängande växttäck, som inte tillåter en konkurrenssvag ettårig art att gro.

Utan aktiva skötselåtgärder bedöms endast förekomsten i Genarp vara mindre hotad av igenväxning, dock under förutsättning att betesdjuren där fortsätter att röra om i sanden. Inom den tidigare så rikt klubbfibblemstrande Vombsänkan kommer Länsstyrelsen i Skåne län att i det nyligen ombildade naturreservatet Veberöds ljung utföra försök med att ”bevara och utveckla livsmiljöer för arter som kräver solexponerad och blottad sand” genom att markbereda tidigare allmogeåkrar i hopp om aktivering av en fröreserv.

Sandvedel (*Astragalus arenarius*)

Sandvedel är en mycket sällsynt växt som i Norden endast förekommer i östra Skåne. Arten har alltid

varit en mycket ovanlig växt i Skåne som aldrig har varit känd från så värst många fler lokaler än som är aktuella idag.

Även om sandvedeln inte tycks ha gått drastiskt tillbaka under senare år är den genom få, och i flera fall mycket små, lokaler en starkt hotade art. Från två lokaler – Havängsdösen och Stänkeryggen – har den sannolikt försvunnit under 2000-talet. Tre lokaler – Kiviks kapell, Lindgrens länga och Everöd – är mycket små och begränsade. På dessa fanns vardera inte mer än 20–30 plantor av sandvedel under 2009. Vid återinventering under 2014 hade antalet minskat ytterligare och det är stor risk att sandvedel dör ut även på dessa tre lokaler.

På Kiviks marknadsplats finns sannolikt Skånes största samlade bestånd av sandvedel, med mer än 1000 plantor. Huvuddelen av beståndet växer inom ett cirka 500 m² stort område i den norra delen av slutningen mot öster. Emellertid hotas beståndet delvis av igenväxning, främst av knylhavre *Arrhenatherum elatius*. Här är det angeläget med någon form av hävd. Lokalen är inte större än att det borde vara möjligt att i framtiden slå knylhavren manuellt och röja lokalen från spirande tallplantor.

Strandbackarna vid Vitemölla har under lång tid varit ett av sandvedelns viktigaste fästen. Här har den tidigare kunnat ses på åtskilliga dellokaler över ett stort område. Under 2009 kunde den bara upptäckas på tre begränsade platser. Den registrerade tillbakagången kan vara svår att förstå, men det enorma antalet kaniner i området går troligen hårt åt många kärlväxter. Inventeringen 2014 visar att populationen av sandvedel sannolikt är oförändrad eller möjligen något större än tidigare.

Sandvedeln har idag sina arealmässigt största förekomster vid Natura 2000-området Vittskövle Driva och tallskogarna mot Källslund i väster. Själva inlandsdynen behöver röjas försiktigt medan tallskogarna och dess skogsvägar tycks utgöra en optimal miljö för sandvedeln just nu.

Saltmålla (*Atriplex pedunculata*)

Saltmålla har alltid varit ovanlig i Skåne även om arten successivt blivit allt sällsyntare. Arten förekommer på havsstrandängar i sydvästra Skåne i området mellan Falsterbohalvön och Malmö samt på Flygeltofta ängar söder om Landskrona vid Saxåns utlopp i Lundåkrabukten. Totalt har mer än 40 000 exemplar av saltmålla hittats under kartläggningen 2012 och 2013.

Samtliga växtplatser med saltmålla ligger inom strandskyddsområde och har därmed ett visst lagstadgat skydd. Under förutsättning att markerna betas av nötkreatur även i framtiden kan saltmålla förväntas ha framtiden tryggad. Om strandängarna utsätts för intensivt färbete talar erfarenheter från Skåne och Bohuslän för att saltmållan omgående kommer att försvinna. Saltmålla överlever inte heller när gödning eller växtnärsämnen tillförs och mållan blir utkonkurrerad.

Rutlåsbräken (*Botrychium matricariifolium*)

Under våren 2009 gjordes en heltäckande landskaps-

inventering av de lokaler där rutlåsbräken uppträtt under de senaste decennierna. Alla lokaler där arten noterats under Projekt Skånes Flora besöktes under juni månad 2009. Vid denna inventering hittades rutlåsbräken endast på två lokaler; Rinkabyfältet och Norra Mellby.

Rutlåsbräken tål inte konkurrens från andra växter och växer främst på torr, hävdad gräsmark, men den kan även påträffas i glesa skogar, i klippbranter, på grusplaner och på hållmark. I Rinkaby noterades 12 exemplar under 2009 i en torr gräsmark i utkanten av en planterad tallskog. Då militären inte längre använder Rinkabyfältet i någon större omfattning växer lokalen igen. Floraväktarna har efter tillstånd röjt på lokalen, men vegetationen och mosstället sluter sig. Mer åtgärder behövs om arten ska fortleva på lokalen. Antalet rutlåsbräknar har sjunkit och 2014 kunde inga exemplar återfinnas. I Norra Mellby räknades 6 rutlåsbräken på en skogsväg under 2009, men hur det ser ut idag är vet vi inte och lokalen bör besökas under 2015. Glädjande nog hittades en ny lokal för rutlåsbräken under 2014, vid Kullens Havsbad, där de 20 exemplaren växte på en strandnära hed.

Saltmålla (*Atriplex pedunculata*) Foto: Gabrielle Rosquist

Dvärglåsbräken (*Botrychium simplex*)

Dvärglåsbräken förekommer endast på en lokal i Skåne. Antalet plantor varierar mycket mellan åren, men det bedöms inte finnas något aktuellt hot på lokalen.

Rapuncklocka (*Campanula rapunculus*)

Rapuncklocka är känd från ett fåtal lokaler i Skåne, Blekinge och Halland. På två av de aktuella skånska lokalerna har arten funnits under mycket lång tid, medan de övriga har upptäckts under de senaste decennierna.

Under 2011 inventerades alla aktuella förekomster av rapuncklocka i Skåne. På lokalerna med ruderatmark i Vankiva, Eslöv och Simrishamn kunde den inte återfinnas. Dessa förekomster har tydligen varit av högst tillfällig karaktär. På fem andra lokaler återfanns glädjande nog rapuncklocka.

Ett hot kan vara en alltför långtgående igenväxning eller till exempel anläggningsarbeten av den typ som

till stor del spolierade förekomsten vid Nygård. Det är dock glädjande att antalet blommande exemplar ökat vid Bälteberga, Stjärneholm och Ystad under 2000-talet. Detta, tillsammans med artens omvittnade överlevnadsförmåga, inger tillförsikt och hopp om rapuncklockans framtid i Skåne.

Trubbstar (*Carex obtusata*)

Trubbstarr är en doldis i vår flora. Den är liten, sällsynt och oftast svår att få syn på. I Norden finns den bara i Skåne och på Öland. I Skåne växer trubbstarr i och kring Åhus samt på omkring 10 lokaler på havsnära naturbetesmarker i Trolle-Ljungby socken från Östra Hammaren i söder till gränsen mot Bromölla kommun i norr.

Trubbstarr har ett flertal rika bestånd i Åhus, framför allt på Östra golfbanan där den är jämt spridd över ett stort område. Den skötsel ruffarna får, med sen slåtter och uppsamling av ”höet”, tycks gynna arten och liknande skötselåtgärder planeras på ytterligare några lokaler. Därför kan man se positivt på artens framtid på de flesta lokalerna i Åhus.

Utän tvekan har vi i Skåne ett särskilt ansvar för trubbstarr då vi tillsammans med Öland hyser alla förekomster för arten i Sverige och i Norden. Även ur ett europeiskt perspektiv är trubbstarr en ovanlig art med endast få och spridda lokaler i de östra delarna av kontinenten.

Trubbstarr inventerades 2010 och därefter har endast sporadiska besök på dess lokaler gjorts. En helt ny lokal upptäcktes 2014 strax söder om Kristianstad då ett fint bestånd med 250 exemplar hittades. Under 2015 kommer alla lokaler för trubbstarr att återinventeras.

Raggarv (*Cerastium brachypetalum*)

Skånes sju lokaler för raggarv har inventerats under 2013-2014. På tre av dessa lokaler kan arten inte återfinnas.

Under 2014 hittades 98 och 90 plantor på lokalerna vid Stenshuvud respektive Rustningshamn. I området vid Rustningshamn sluter sig vegetationen och antalet raggarv har drastiskt minskat från flera hundra plantor till knappt hundra. Här måste åtgärder sättas in snarast om inte området ska växa igen och raggarven försvinna. Övriga två lokaler har endast ett fåtal plantor.

Ryl (*Chimaphila umbellata*)

I Skånes Flora fanns det 56 kända lokaler för ryl i Skåne. Under genomgången av samtliga lokaler perioden 2012-2014 återfanns ryl, om än ibland med endast få exemplar, på de flesta av lokalerna i Kristianstads kommun. Av de sju lokalerna i andra kommuner kunde ryl endast återfinnas på en lokal vid Vomb.

Det största hotet mot rylen är exploatering av tallskogarna runt Åhus samt en påtaglig igenväxning när inte längre militären använder området i samma utsträckning som tidigare. Gräs och buskar växer upp och rylen kvävs.

Sandnejlika (*Dianthus arenarius*)

Sandnejlikan har sina rikaste förekomster i östra Skåne där de södra delarna av Kristianstads kommun intar en särställning tillsammans med Verkeåns dalgång från Brösarps norra backar till mynningen vid Haväng och utmed kusten söderut till Kivik. Kiviks marknadsplats är den klassiska och välkända lokalen för sandnejlika. På många av dessa lokaler kan sandnejlika ses med 1000-tals tuvor som under försommarens blomningstid bildar vita "snödrivor". I dessa trakter förefaller sandnejlikan överlag hålla sina ställningar väl.

Sandnejlika är en art med en östlig utbredning i Europa. Den brukar delas upp i fyra underarter där nominatunderarten *Dianthus arenarius* ssp. *arenarius* endast förekommer i Skåne och på några få lokaler i Baltikum. Sandnejlikan är fridlyst och upptagen i EUs habitatsdirektiv. Därför är det en art som intar en mycket speciell ställning i den skånska floran vilket gör det angeläget att prioritera den i vårt floravårdsarbete.

Under några sommarmånader 2011 var ett stort antal floravaktare ute och tog ut koordinater och räknade tuvor för glatta livet. De lokaler varifrån sandnejlika noterats under Projekt Skånes flora skulle besökas och arten återfanns på merparten av dessa lokaler och därtill i ett stort antal nya platser, de flesta i nära anslutning till redan kända förekomster.

Det är mycket glädjande att den inventering vi genomförde under 2011 visat att sandnejlika fortfarande har rika och livskraftiga förekomster i Skåne.

Knippnejlika (*Dianthus armeria*)

Floravaktare besökte knippnejlikans 5 lokaler under 2013 med ett dystert resultat. Endast på en lokal kunde arten återfinnas. På Ivön där arten 2005 setts i ett tjugotal exemplar var vägkanterna hårt klippta, vilket innebär att arten ej kan sätta frö och överleva.

Praktnejlika (*Dianthus superbis*)

Praktnejlika förekommer på elva lokaler i södra Sverige, tio i Skåne och en i Halland. Arten växer främst på sandig, väl-dränerad mark, som hålls öppen genom bete eller slåtter. Arten är omtyckt av betesdjuren, blir snabbt uppäten och är svår att finna på väl betad mark. Initialt kan praktnejlika gynnas av upphörd hävd och kan då blomma i stor mängd. Utebliven hävd leder emellertid på sikt till att nejlikan konkurreras ut av högvuxna gräs, buskar och träd.

Förekomsten av praktnejlika i Skåne följdes upp under 2010. Totalt har 75 procent av praktnejlikans alla kända växtplatser i Skåne försvunnit under perioden 1989-2010, en utveckling som tenderar att fortsätta. Praktnejlika har blivit riktigt sällsynt samti-

digt som växtplatserna kontinuerligt minskat i areal. 1989 var praktnejlika känd från 11 olika platser i landskapet. Under början av 2000-talet upptäcktes tre växtplatser samtidigt som arten försvann från fyra lokaler. Idag kan vi med facit i hand konstatera att praktnejlika av allt att döma fanns på 14 platser 1989 och att år 2010 fanns endast 10 lokaler kvar.

Sandhammaren, Gavelsbjer, Lemmeströ och Kungsmarken är alla naturreservat med ett fåtal exemplar av praktnejlikan – förutom på Kungsmarken – där arten uppenbarligen försvunnit. I Lemmeströ planeras nu för att införa ett lägre betestryck under delar av vegetationsperioden för att gynna just praktnejlikan.

Blommande praktnejlika (*Dianthus superbis*) vid Stavsten Foto: Gabrielle Rosquist

Stor ögontröst (*Euphrasia officinalis* ssp. *pratensis*)

Arten är utgången från Dagstorps mosse och Benestads backar, medan den är akut hotad vid Siesjö med endast ett fåtal plantor kvar. Individrika bestånd finns i Högestad, Stångby mosse samt i Toarpskärrret. Tack vare stödåtgärder finns arten fortfarande kvar i Fårarp, men den är minskande igen på grund av svagt bete. Arten inventeras årligen.

Kärnäva (*Geranium palustre*)

Kärnävas lokaler finns i ett bälte genom Skåne från nordväst mot sydost. I Sverige finns kärnäva bara vildväxande i Skåne och Uppland. Tidigare har den även funnits i Göteborgstrakten men betraktas som försvunnen härifrån.

Under åren 2010 och 2011 inventerades kärnäva på 39 av lokalerna där kärnäva noterats under inventeringen för Skånes flora 1989–2005 och arten återfanns på 25 av dessa.

Rövarekulan är den rikaste lokalen för kärnäva i landskapet och under 2014 noterades 500 individer här. På 6 av lokalerna fanns det mer än 100 exemplar.

De biotoper kärnäva växer i är exempelvis fuktiga betesmarker, högrötsängar, skogskärr och vägkanter och diken i skog. Dränering eller andra åtgärder som kan påverka växtplatsernas hydrologi är allvarliga hot mot arten. Även om kärnäva kan växa ganska skuggigt och hävda sig i högrötsängar, utgör troligen igenväxning det allvarligaste hotet mot den. De flesta lokalerna är ohävdade eller bara extensivt betade.

Huvudtåg (*Juncus capitatus*)

Huvudtåg inventerades under 2013 av floravaktare som besökte de 9 kända lokalerna från Skånes Flora (Tyler m fl 2007). Den enda plats där huvudtåg kunde återfinnas var i Kulla-Gunnarstorp där 29 exemplar hittades. Under 2014 har denna lokal återbe-

Sandnejlitka (*Dianthus arenarius*) Foto: Gabrielle Rosquist

sökts, men då fanns där endast 2 exemplar. Detta förefaller vara allt av arten som finns kvar i Skåne.

Spjutsporre (*Kickxia elatine*)

Spjutsporre, som tillhör gruppen sällsynta åkerogräs, är bofast i tre svenska landskap – Skåne, Öland och Gotland. Ännu in på 1960-talet var spjutsporre relativt vanlig på leriga moränjordar i trakterna kring Malmö-Lund och Vellinge. Floran i Skåne (Tyler m. fl. 2007) redovisar att spjutsporre under inventeringen av landskapets flora 1989–2005 hittats i totalt 14 rutor. Flera växtplatser har endast haft ett eller få individer, som inte återkommit följande år. Under 2000-talet har spjutsporre haft tre-fyra säkra, återkommande växtplatser i det skånska åkerlandskapet.

Spjutsporre är en art som har svårt att sprida sig till nya växtplatser även om fröproduktionen är riklig. Frön från de klotrunda kapslarna faller till marken på växtplatsen och kommer vanligtvis inte längre. Ska spjutsporre finnas kvar i den skånska floran är det viktigt att dagens växtplatser även i fortsättningen brukas på ett sådant sätt att spjutsporre trivs och kan utvecklas. På flertalet nu aktuella växtplatser finns sannolikt en relativt god fröreserv i marken.

På de, under senare år, 14 aktuella lokalerna kunde spjutsporre under inventeringen 2011 endast återfinnas på åtta av lokalerna. Under 2013 och 2014 har det totala antalet spjutsporre varit 1000 respektive 100 plantor. Invid Borrebacke är den troligen utgången på grund av igenväxning.

Piggfrö (*Lappula squarrosa*)

Även om piggfrö är en gammal medlem av vår flora (första fynduppgiften publicerades på 1600-talet), har den sitt ursprung från stäppområdena i Sydosteuropa och västra Sibirien. Den är en konkurrenssvag art som trivs i varmt, soligt och torrt klimat. Då den har svårt att hävda sig i konkurrens med andra växter, är den hänvisad till lokaler som hålls öppna genom t.ex. tramp eller uppkörning. Växtmiljöerna kan vara grustag, åkrar, ruderatmarker, hamnar och bangårdar. Piggfrö har spridda och ofta högst tillfäl-

liga lokaler i södra och mellersta Sverige. I Skåne har den nog aldrig varit vanlig, men fram till 1930-talet var den konstant känd från ett tiotal lokaler. Under inventeringen av Skånes flora under åren 1989 till 2005 blev arten bara funnen på tre lokaler.

På två av lokalerna blev den enbart noterad vid ett enda tillfälle (år 2000), medan den efter upptäckten 1993 i Rinkaby grusgrop återfanns under en lång följd av år. Sedan 2005 har den inte setts till här, vilket nog främst beror på att militära övningar inte förekommer i samma utsträckning i grusgropen med omnejd som tidigare.

Under 2012 letade floraväktare förgäves efter piggfrö på de tre lokalerna samt besökte även flera äldre lokaler (Ystad hamn, Åhus hamn och Västra hamnen i Malmö) där arten varit sedd före 1980. Resultatet var nedslående. Inte en enda individ kunde påträffas.

Flytsvalting (*Luronium natans*)

Flytsvalting har tre närliggande lokaler där skötselåtgärder satts in under de tre senaste åren. Utvärdering kommer att ske under 2015.

Sandlusern (*Medicago minima*)

Sandlusern förekommer förutom i Skåne också på Öland och Gotland. Totalt uppskattades den skånska populationen till drygt 25 000 exemplar. Det största hotet mot arten är igenväxning och upphört bete, som även leder till minskad markstörning genom avsaknad av tramp.

Sandlusern hade, såsom övriga ettåriga växter, ett bra år 2014. Sandlusern återfanns på 17 av totalt 20 lokaler. På Nybrofältet återfanns sandlusern på två nya lokaler efter att inte varit sedd där sedan på 1940-talet. Vid Hammars backar är branterna vältrampade av betande djur. På fem vidsträckta lokaler, på en knappt 2 kilometer lång sträcka, hittades nästan 11 000 plantor. De flesta plantorna växte strax nedanför mitten i branten. Runt Kåseberga sluter sig marken när det inte betas eller så är det för hårt får-bete. Här kunde inte sandlusern återfinnas på 4 av de

7 lokalerna i området. I Löderup hittades de tätaste bestånden. Sandlusern växer där på två lokaler som består av betade gräsbevuxna, delvis ganska branta kullar. Beståndet uppskattades till 5 000 respektive 2 300 exemplar, men det är säkert lågt räknat.

Sjönajas (*Najas flexilis*)

Efter att inte ha varit sedd i Skåne sedan 1968, gjordes 1996 det glädjande fyndet av sjönajas i Hammarsjön. De inventeringar som därefter gjorts visar att denna lilla ettåriga vattenväxt kan variera kraftigt i antal från år till år. Hammarsjön har en mycket intressant flora med många sällsynta vattenväxter, men är dessvärre även en sjö med stora miljöproblem. Under senare år har de flesta av de sävruggar som tidigare varit så typiska för Hammarsjön försvunnit med ökad exponering som följd och en kraftigare

brunfärgning av vattnet har kunnat märkas. Detta är utan tvekan faktorer som redan fått mycket negativa konsekvenser för sjöns bestånd av sjönajas.

Ett åtgärdsprogram är upprättat för sjönajas (www.naturvardsverket.se) och inom ramen för detta inventerades arten i Hammarsjön under 2006. Då förekom sjönajas på 7 platser, men har sedan dess endast noterats i västra delen av sjön där 3 små plantor hittades under inventering 2012. Förutom i Hammarsjön finns sjönajas bara i ytterligare tre sjöar i Sverige.

Källfräne (*Nasturtium officinale*)

Det har sedan 1990 rapporterats källfräne från totalt 54 spridda lokaler i Skåne. Under perioden 2011-2013 inventerades arten och återfanns på 37 av de tidigare kända lokalerna. Stora bestånd kan ses vid

Gislöv och vid Gårdstånga. Utdikning och torrläggning av diken är de största hoten mot arten.

Kattmynta (*Nepeta cataria*)

Sommaren 2012 övervakades alla de 17 aktuella lokalerna i Skåne. På 10 av dessa växtplatser hittades sammanlagt 66 exemplar. Eftersom kattmynta växer på tomter och i trädgårdar, kan den säkert finnas på flera ställen där den hittills inte har uppmärksamats. Mörkertalet är rimligen betydande, men med endast 66 exemplar i hela landskapet är det inte mycket att bygga på, om den skall finnas kvar för kommande generationer.

Korndådra (*Neslia paniculata*)

Korndådra var under 1800-talet ett allmänt åkerogräs och ännu så sent som under perioden 1956–1975 uppgiven från 166 lokaler. Därefter är den starkt minskande och håller nu på att försvinna helt i landskapet. Under åren 1989–2011 är korndådra funnen på 48 lokaler och dessa är inlagda på Artportalen. En genomgång av alla 48 lokalerna har nu genomförts under åren 2012–2014 och resultatet är mycket negativt. Korndådra är endast iakttagen på

tre lokaler.

Prognosen för korndådra är mycket dålig i Skåne. Risken för att arten helt dör ut i det skånska landskapet är överhängande om inga åtgärder sätts in.

Pipstäkra (*Oenanthe fistulosa*)

Förutom i Skåne förekommer pipstäkra i Sverige endast på Gotland. I båda landskapen är arten ovanlig.

Pipstäkra har gått tillbaka kraftigt sedan Weimarcks inventering 1938–1975. I Weimarck och Weimarck (1985) noterades pipstäkra från mer än 120 lokaler, under Projekt Skånes Flora 1989–2005 (Tyler m fl 2007) hittades arten på 39 lokaler och under inventeringen 2012–2013 återfanns den endast på 27 lokaler.

Det främsta hotet mot pipstäkra är igenväxning till följd av utebliven hävd. Olika former av åtgärder som påverkar hydrologin kan självfallet vara förödande för denna art. Vill vi ha denna säregna växt kvar i vårt landskap måste dess växtplatser även i

Korndådra (*Neslia paniculata*) Foto: Åke Svensson

Alvarveronika (*Veronica praecox*) Foto: Åke Svensson

framtiden hävdas på traditionellt sätt och vattendrag där den förekommer måste rensas och vårdas på ett mycket varsamt sätt.

Luddfingerört (*Potentilla heptaphylla*)

I Sverige växer luddfingerört bara i Skåne och sydvästligaste Blekinge.

Samtliga kända lokaler i Skåne för luddfingerört inventerades under 2012. I västra Skåne har luddfingerört varit känd från knappt tio lokaler varav den dessvärre bara tycks finnas kvar på två. Luddfingerörtens framtid ter sig betydligt ljusare i den nordöstra delen av landskapet.

Men även i nordöstra Skåne har luddfingerört tagit stryk under de senaste decennierna. I Fjälkestad har mer än hälften av lokalerna försvunnit under en 30-års period och i Bromölla kommun har fina bestånd fördärvats av vägbyggen och expanderande bebyggelse. Allra rikligast växer luddfingerört på Tosteburga ängar med drygt 60 000 exemplar och på Lyckebo ängar, där fingerörten kunde räknas i mer än 25 000 exemplar.

Det största hotet mot luddfingerört är utan tvekan att hävden i form av bete upphör. Det är en betesgynnad art som snabbt försvinner om dess lokaler inte längre blir betade. De flesta betesmarker där luddfingerört växer är välhävdade och förefaller föredömligt omskötta av brukare och djurhållare. Fortsätter bara detta engagemang för markerna från brukarnas sida och att fler områden blir varaktigt skyddade (framför allt utmed kusten) kan utan tvivel luddfingerörtens framtid i vår flora säkerställas.

Smultronfingerört (*Potentilla sterilis*)

Smultronfingerört har sina svenska växtplatser i främst östra och sydöstra Skåne.

Överbetning har ansetts vara ett hot och en anledning till att arten gått ut på äldre lokaler. Emellertid

förefaller igenväxning till följd av upphörd eller svag hävd vara det allvarligaste hotet mot flera av de aktuella förekomsterna. Förekomsterna av smultronfingerört i Stenshuvud nationalpark är skyddade, men det krävs att röjningar sker kontinuerligt.

En heltäckande inventering av arten gjordes under 2011. Sammantaget förefaller smultronfingerört för närvarande klara sig väl på de flesta av dess skånska förekomster.

Smalbladig lungört (*Pulmonaria angustifolia*)

Smalbladig lungört finns endast på en lokal i Skåne och här har den minskat den drastiskt på 10 år. Under 2013 var beståndet nere i 26 plantor (28 plantor under 2014), vilket är en minskning med 80 %.

Mosippa (*Pulsatilla vernalis*)

Mosippa är troligen försvunnen från sin enda lokal i Skåne. Under 2009 fanns 3 plantor, men under de två senaste åren är den inte återfunnen.

Fältnarv (*Sagina apetala*)

Fältnarv har sin främsta utbredning i landet i Skåne. Arten är en spenslig, konkurrenssvag ettårig växt som främst uppträder i sandiga och grusiga rudermiljöer som på vägkanter, trottoarer och parkeringsplatser.

De senaste 10 åren finns den noterad från tre områden: Kullaberg, Falsterbo samt vid Stenshuvud i Södra Mellby. På den sistnämnda platsen är igenväxning ett problem och arten har inte rapporterats sedan 2006. Det torde vara bråttom att se om åtgärder är möjliga att vidta för att rädda denna förekomst som fanns inom naturreservat.

På Kullaberg varierar antalet exemplar påfallande mellan åren men fältnarv har här goda möjligheter att leva vidare. Det mest glädjande under senare år är att fältnarv hittats i stort antal inom flera områden i Falsterbo. Framförallt kan man finna arten på gru-

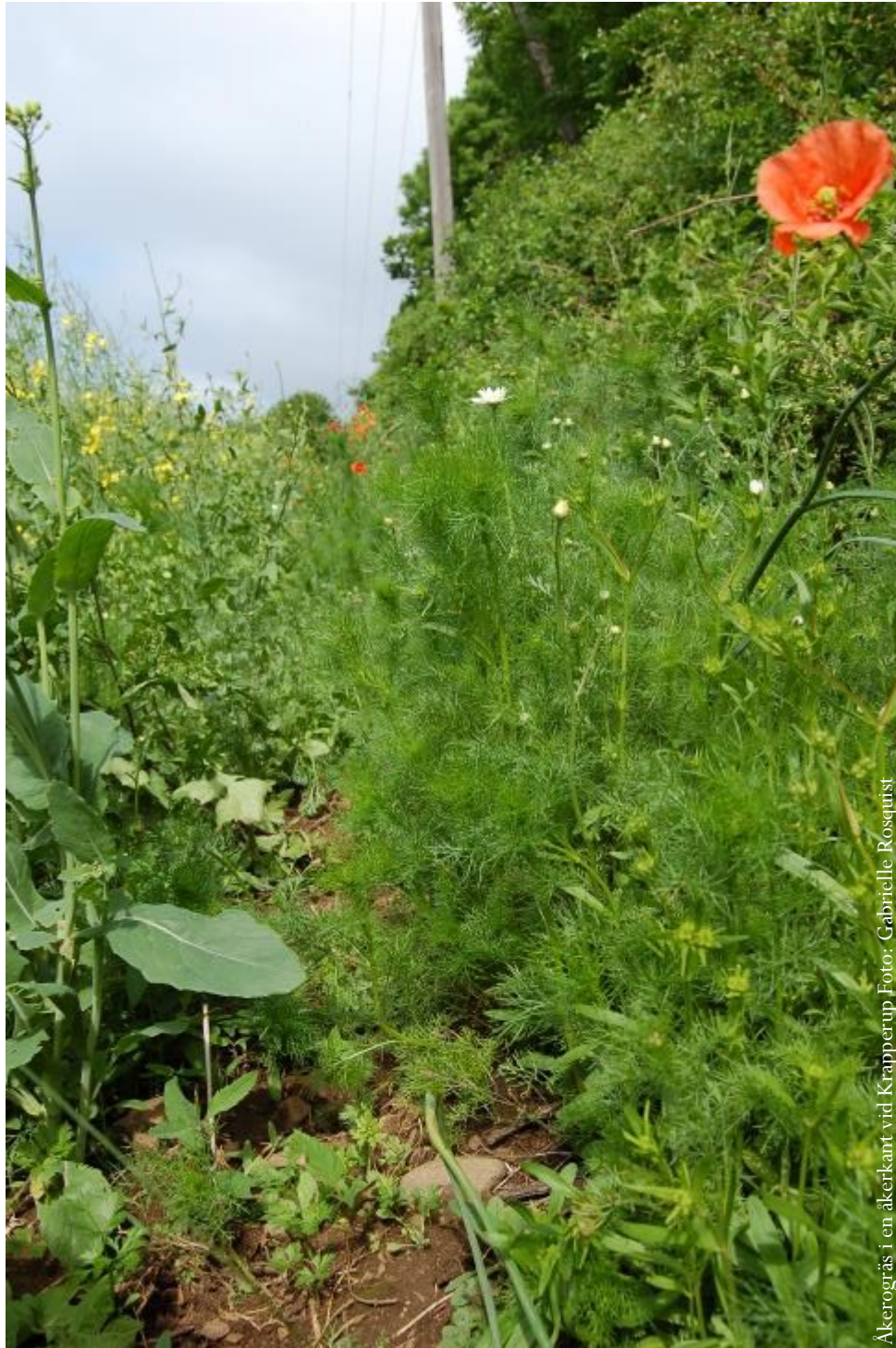
signa trottoarer och vägkanter. Så länge de miljöerna finns kvar finns det goda utsikter för fältnarvens fortbestånd i Falsterbo.

Humlesuga (*Stachys officinalis*)

Under inventeringen 2014 hittades humlesuga endast på 6 av de 9 kända lokalerna från inventeringen Skånes Flora. Förutom Kungsmarken i Lunds kommun fanns humlesuga enbart i Eslövs kommun.

Sommarklynne (*Valerianella dentata*)

Sommarklynne är ännu ett åkerogräs som håller på att försvinna ifrån landskapet. De sju kända lokalerna från Skånes Flora är inventerade under 2014 och arten är endast funnen på tre av dessa. Den rikaste förekomsten fann floravaktare i Riseberga i en kornåker där 600 exemplar hittades.

Åkerogräs i en åkerkant vid Krapperup Foto: Gabrielle Rosquist

Ölandskungsljus (*Verbascum densiflorum*)

Inventering 2009 av ölandskungsljus visar att det rör sig om en livskraftig växt med god förmåga att överleva i det moderna jordbrukslandskapet. De flesta aktuella förekomsterna av ölandskungsljus finns i Österslövs socken. Dock är det viktigt att lokaler – nuvarande, tidigare men även presumtiva – inte spoliernas genom exempelvis uppodling av åkerrenar och borttagning av stengårdsgårdar. Det är även angeläget att en viss markstörning sker så att ölandskungsljusets frön, som troligen kan bibehålla sin grobarhet under lång tid i jorden, får möjlighet att gro, bilda rosetter och växa upp till blommande plantor.

Alvarveronika (*Veronica praecox*)

Under våren 2011 och 2012 inventerades alla kända lokaler med alvarveronika i Skåne. Man har endast några få veckor på sig i månadsskiftet april–maj eftersom växten vissnar bort ganska snabbt efter blomning.

Vi ville följa upp utvecklingen av alvarveronika efter Skånes Flora inventeringen 1989–2005, men även göra en uppföljning av en undersökning från 1978. Då inventerades bland annat hela järnvägssträckan mellan Tomelilla och Ystad. Resultatet var över lag nedslående men glädjen var desto större när vi på ett par lokaler hittade rikliga förekomster. Alvarveronika hittades på 20 av de 37 lokalerna.

Alvarveronika är känd från Skåne, Öland och Gotland. I Skåne har alvarveronika tidigare haft några förekomster på sandiga åkrar samt ett stort antal förekomster utmed järnvägar i södra och östra Skåne.

Arten har gått kraftigt tillbaka och till största delen försvunnit även från banvallarna.

Längs de järnvägar som är dagligen trafikerade har man restaurerat banvallarna med ett tjockt lager av makadam. I denna miljö har den späda alvarveronikan inte en chans att växa. På dessa järnvägar fann vi endast några små bestånd på sandiga områden där makadamen inte helt fyllt ut banvallen. På de järnvägssträckor där vi återfann alvarveronika var tågtrafiken nerlagd och banvallen bestod av sand och grus. På banvallen mellan Åhus och Kristianstad gjordes flera fynd på de platser där fortfarande små delar av banvallen var sandig. Finaste sträckan ur alvarveronikans synvinkel var strax söder om Kristianstad där växten hittades rikligt spridd på nästan hundra meter.

Stationsområdet vid Svedala var ytterligare en lokal där alvarveronika fortfarande hade ett bra bestånd 2011, men när området besöktes 2012 hade man satt upp ett högt stängsel och det gick inte att komma in. Utanför stängslet hittades endast ett fåtal exemplar där det året innan funnits flera hundra. Vid Tomelilla och Köpingsbro stationsområden hittades arten på områden som ännu inte är belagda med makadam eller asfalt. Vid återbesök på de rikaste lokalerna under 2014 hade man lagt makadam på banvallen vid Kristianstad och endast ett exemplar gick att finna. I Köpingsbro fann man cirka 100 exemplar men de var små och taniga.

Om inga åtgärder omedelbart sätts in kommer alvarveronikan inom kort att vara borta från det skånska landskapet.

Backsippa (*Pulsatilla vulgaris*) Foto: Fredrik Rydhagen

Sårbara arter – VU

En växt som bedöms som sårbar (VU) uppfyller inte alla kriterier för akut hotad (CR) och starkt hotad (EN), men löper ändå relativt stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom ett medellångt tidsperspektiv och i Sverige är det drygt 125 kärlväxter som bedömts till denna hotkategori (Gärdenfors 2010). I Skåne förekommer mer än hälften (drygt 70) av de nationellt sårbara kärlväxterna.

Under perioden 2009 till 2014 har de flesta lokaler med VU-arter besökts en gång.

Sjötåtel (*Deschampsia setacea*)

Med början 2010 har vi inventerat hela strandlinjen utmed de sjöar där vi haft tidigare uppgifter om förekomst av sjötåtel. Under inventeringsperioden 2010–2013 har i Skåne inräknats cirka 12 370 exemplar av sjötåtel. Arten är med på svenska rödlistan som sårbar (VU) och det anses att sjötåtel utan tvekan minskat i antal de senaste decennierna. De två faktorer som pekats ut som orsak till tillbakagången är igenväxning samt ändrad hydrologi.

Det svenska beståndet med sjötåtel sammanställdes under 2000–2010 och en total population på 10 500 plantor beräknades. Författaren bedömde dock att det i landet är ett stort mörkertal och beräknade att antalet sjötåtel borde vara minst 20 000 plantor. Det är i detta sammanhang vi ska se den aktuella (2010–2013) förekomsten i Skåne på 12 370 exemplar.

Det framgår i den nationella artikeln att de rikaste förekomsterna av sjötåtel finns i långtidsreglerade

sjöar med lågt sommarvattenstånd och högt vinter-
vattenstånd. Orsaken är sannolikt att vattenstånds-
förändringarna leder till att växttäckets inte sluter sig
på den del av stränderna där sjötåtel har sina före-
komster. I norra Skåne finns flera sjöar där det borde
finnas möjlighet att finna sjötåtel och stränderna vid
Immeln är endast delvis inventerade.

Slutsatsen är att det i landskapet finns ett mörkertal
och att det skånska beståndet av sjötåtel uppgår till i
storleksordningen 15 000 plantor.

Skogssvingel (*Drymochloa sylvatica*)

Mer än hälften av skogssvingelns växtplatser ingår i
Skånes naturskyddade områden. Skogssvingel har
verkligen valt sina växtplatser i Skåne med omsorg!
Sammanfattningsvis har skogssvingel återfunnits på
20 av de totalt 23 platser som rapporterats i Skåne.

Efter 2014 års Floraväktarundersökning kan det kon-
stateras att flera nya små växtplatser med skogss-
vingel upptäckts under sommaren, ofta i närheten av
redan kända bestånd. Skogssvingel har under lång tid
uppenbart förbisetts genom sitt val av skuggiga, ste-
niga branter och otillgängliga växtplatser i nära an-
slutning till vattendrag. Det är ingenting som talar
för att arten är under spridning utan det handlar om
att gamla växtplatser upptäckts.

Klotullört (*Filago vulgaris*)

Förekomsten av klotullört i Skåne följdes upp som-
maren 2010. Klotullört har expanderat under åren
2005–2010. Arten blommade på 30 lokaler 2010
vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Ytterli-
gare fem nya lokaler har tillkommit efter 2010.

Det är helt uppenbart att klotullört är under sprid-
ning i södra Sverige. I ett varmare klimat finns väl-
grundad anledning tro att den värmegynnade klotull-
örtens expansion kommer att fortsätta och påskyn-
das. Många nya växtplatser kommer att upptäckas i
sydvästra Skåne, där populationen nu är som störst,
men även i de centrala och östra delarna av landskap-
et kommer successivt allt fler lokaler att upptäckas.

Klotullört är en art som med tiden kan förväntas bli
allt vanligare och få ett allt större utbredningsom-
råde i södra Sverige.

Fågelarv (*Holosteum umbellatum*)

Fågelarv är en konkurrenssvag art som varierar kraf-
tigt i frekvens från år till år. Den försvinner snabbt
när växtplatserna växer igen. Under inventeringen
2013-2014 återfanns fågelarv endast på 28 av de 47
kända lokalerna.

Några av de 28 lokalerna hade enorma bestånd med
fågelarv under 2014 som var ett väldigt bra år för de
tidiga ettåriga växterna. Vid Lyngsjö uppskattades
antalet fågelarv till 10 000 ex. men där kan ha varit
ännu fler. En ny lokal upptäcktes invid väg E22 i
Tings Nöbbelöv där antalet uppskattades till 6 000
ex. på en vägslänt.

Gulyxne (*Liparis loeselii*)

Gulyxne övervakas årligen och antalet individ är i
stort sett oförändrat på fyra av de 9 lokaler som
fanns med i Skånes Flora (Tyler m fl 2007); Norra
Åsum, Lyngsjö, Stångby mosse, Zachows mosse
samt på Karlaby mosse. Arten minskar på Simris
strandäng och är utgången på tre lokaler.

Väggört (*Parietaria officinalis*)

Väggört är en nässelväxt som är ursprunglig i södra
Europa men blivit införd och odlad som läkeväxt i
Sverige. Den är funnen som kvarstående och förvil-
dad på flera platser i den sydligaste delen av landet.
Oftast har förekomsterna varit tillfälliga men på
några platser, som Alnarp och Simrishamn, växer
den fullt naturaliserad sedan lång tid tillbaka. I Sim-
rishamn, där den första gången noterades för mer än
180 år sedan, finns den fortfarande kvar på flera när-
belägna platser.

Samtliga lokaler inventerades under 2012. Runt 140
exemplar hittades på spridda plaster i staden.

Då väggört är en sällsynt och hotad art som funnits i
Simrishamn i snart två sekler, utgör den ett kulturhi-

storiskt värdefullt inslag i stadsbilden. Därför är det viktigt att väggört skyddas och vårdas på ett sätt som säkerställer dess framtid i staden.

Klotgräs (*Pilularia globulifera*)

De 35 lokalerna för klotgräs floraväktades under 2013-2014 och resultatet är ännu inte sammanställt i någon artikel. Klotgräs är endast återfunnen på knappt hälften av lokalerna från Skånes Flora, vilket är ett dystert resultat. Vid det systematiska letandet efter sjötåtel hittades flera nya lokaler för klotgräs i strandkanterna av sjöarna i nordöstra Skåne. Igenväxning och mark som sluter sig är de största hoten.

Backsippa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *vulgaris*)

Backsippan utsågs till Årets växt 2010 av Svenska Botaniska Föreningen och i Skåne var det floraväktarna som tog sig an inventeringen. Under inventeringen för Projekt Skånes Flora som pågick 1989–2005 noterades backsippa i 329 inventeringsrutor á 2,5×2,5 kilometer. Våren 2010 återbesöktes samtliga dessa hektarrutor och antalet plantor av backsippa räknades. Dessutom besöktes 110 hektarrutor där backsippa blivit funnen främst under 1960-talet och i början av 1980-talet (mest i nordöstra Skåne). Un-

der vår inventering 2010 noterades backsippa från 1054 hektarrutor, vilket motsvarar ungefär 530 skilda lokaler.

Den statistiska undersökning som genomfördes inom ramen för Projekt Skånes Flora i mitten av 1990-talet (Tyler & Olsson 1997) visade att backsippan förlorat ungefär hälften av sina lokaler under perioden 1938–1996 (minskning 46–60 %). Under inventeringen 2010 gick backsippa inte att återfinna i 203 hektarrutor, vilket innebär att sippan försvunnit från ytterligare ett stort antal lokaler under de senaste 10–20 åren. I de 110 lite äldre hektarrutor som besöktes under våren 2010 återfanns backsippa bara i 15 rutor.

Från många lokaler där backsippan förefaller ha försvunnit anges igenväxning vara huvudorsaken till försvinnandet. Andra orsaker är konstgödning av betesmarker, exploatering i form av vägar, sandtag och byggnationer samt ett alltför intensivt bete av framförallt får och hästar.

Luktvädd (*Scabiosa canescens*)

I Sverige växer luktvädd bara i Skåne. Den är klassad som Sårbar (VU) på den nationella rödlistan. De flesta lokalerna finns i Kristianstad kommun och

längs Verkeåns dalgång i Tomelilla och Simrishamns kommuner.

Luktvädd är utan tvekan en beteskänslig art, som på välhävda marker försvinner eller blir kraftigt undertryckt. I stället förefaller den trivas bäst på ohävda men måttligt igenvuxna torrbackar, bryn och renar i torra, soliga lägen. Detta är ofta växtplatser som naturligt växer igen mycket långsamt.

Inventeringen av luktvädd under 2011 visar, tillsammans med fynden från 2010, att arten ännu har livskraftiga förekomster i Kristianstad. Den har blivit återfunnen på många lokaler och har även noterats från ett flertal nya. Detta kan tyda på att luktvädd kan ha blivit förbisedd under tidigare inventeringar, vilket säkert kan bero på att den blommar sent och inte ger så mycket väsen av sig när inte de lysande blå blommorna pockar på uppmärksamhet.

Inventeringen av luktvädd har visat att arten än idag har många rika och livskraftiga förekomster i Skåne.

Klibbveronika (*Veronica triphyllos*)

Klibbveronika är konkurrenssvag och växer som ogräs i sandiga åkrar och trädor, stigar, grusgropar samt i sandiga blottor. Ofta ser man att klibbveronika växer i sandiga gropar som hålls öppna genom kreaturstramp. Det största hotet mot klibbveronikan är igenväxning där en sluten grässvål är förödande för arten. Som åkerogräs är klibbveronika hotad av ogräsbekämpning och troligen även av alltför kraftig gödning.

De sandiga markerna öster och söder om Kristianstad har de flesta och de rikaste förekomsterna. Totalt under 2012-2014 besöktes 146 lokaler varav 17 lokaler var nya i Skåne. På 91 av lokaler kunde inte klibbveronikan återfinnas. Eftersom det är en ettårig växt måste det till upprepade besök innan man kan anse att arten är utgången på lokalen.

Luktvädd (*Scabiosa carnescens*) Foto: Gabrielle Rosquist

Hålnunneört (*Corydalis cava*) Foto: Lisa Stjerрман Rosquist

Nära hotade arter – NT

En växt som bedöms som sårbar (NT) uppfyller inte alla kriterier för att bedömas som hotad (CR, EN eller VU), men löper ändå relativt stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom ett meddellångt tidsperspektiv och i Sverige är det drygt 125 kärlväxter som bedömts till denna hotkategori (Gärdenfors 2010). I Skåne förekommer mer än hälften (drygt 70) av de nationellt sårbara kärlväxterna. NT-arter omfattas normalt inte av Floraväktariet. I Skåne har ett antal nära hotade arter ändå övervakats beroende på artens status i Skåne, hur hotade lokaler är eller hur vanlig den är. De NT-arter som övervakats under perioden 2009 till 2014 har endast besökts en gång.

Hålnunneört (*Corydalis cava*)

I vårt land är hålnunneört vanligast i Skåne, medan den växer sällsynt i Blekinge, Småland, Västergötland och på Öland. Hålnunneört har blivit allt sällsyntare. Den statistiska undersökning som gjordes i mitten av 1990-talet (Tyler och Olsson 1997) visar att arten förlorat uppemot 75 % av sina lokaler i ett 50-års perspektiv. Dessvärre tycks den negativa trenden fortsätta.

Under 2012–2013 återbesöktes de skånska lokaler där nunneörten setts under inventeringen för Skånes flora 1989–2005. Av de 169 lokaler som besöktes kunde den inte återfinnas på 40. Dock är det en tröst att den på åtminstone drygt 40 platser förekommer rikligt med mer än 1 000 blommande individ under inventeringsåren 2012–2013.

På en del lokaler förefaller hålnunneört trängd av allt tätare mattor av vitsippor och ramslök. Kanske är en

orsak till tillbakagången en allt tätare undervegetation som försvårar föryngringen. Hålnunneört saknar fröeserv och har uppenbara svårigheter att sprida sig. Kan en förändring av myrfaunan vara en bidragande orsak till tillbakagången? Blåsippa är också en myrspridd art som försvunnit eller minskat på många lokaler i Skåne.

Då orsakerna till att hålnunneört går tillbaka så kraftigt är svåra att förstå, är det också svårt att veta hur man kan gynna den. Här skulle det behövas mer kunskap.

Granspira (*Pedicularis sylvatica*)

Under 2012 genomfördes en landskapsomfattande undersökning av samtliga lokaler med granspira, som noterats under inventeringen av Skånes flora 1989–2005.

Före 1950-talet var granspira en vanlig art i det skånska kulturlandskapet. Naturbetesmarken och arealen fäladsmark har krympt drastiskt i hela Skåne efter andra världskriget. Det är inte förvånande att granspira minskade mycket kraftigt, när dess viktigaste växtplatser försvann. Det är en logisk konsekvens av att betesdjuren minskade i antal, betet upphörde, fäladsmarker trädplanterades eller fick växa igen, alternativt gödslades, dikades och blev kulturbeten. Landskapets omvandling och förändring har lagt grunden för granspirans försvinnande. Under andra hälften av 1900-talet uppskattas antalet växtplatser i Skåne ha försvunnit med mer än 75 %. Re-

sultatet av denna process har blivit allt tydligare med tiden och synes ännu inte vara helt avslutad. Granspira överlever inte i dagens samhälle utan hjälp att få behålla sina växtplatser i landskapets naturbetesmarker.

Omkring 20 procent av lokalerna har ett individantal som överstiger 1 000 plantor. Lika stor andel, cirka 20 procent av förekomsterna, är så små att lokalerna kan försvinna inom en nära framtid. Totalt räknades drygt 40 000 plantor under inventeringen, vilket kan synas vara ett stort antal men arten återfanns bara på 67 av de 122 gamla växtplatserna efter 15 år. Att granspira försvunnit från 44 procent av sina växtplatser visar att artens tillbakagång fortsätter i hög takt. Det handlar om närmare en halvering av antalet växtplatser under bara 15 år.

Hårnarv (*Sagina micropetala*)

Hårnarv är en nejlikväxt som har sin främsta utbredning i landet i Skåne. Arten är en spenslig och konkurrenssvag ettårig växt som främst uppträder i sandiga och grusiga rudermiljöer som på vägkanter, trottoarer och parkeringsplatser.

Hårnarv är spridd i södra Skåne med en tydlig ansamling av fynd i och omkring Malmö. I nordvästra delen av landskapet har arten framförallt hittats i Helsingborg medan det i nordost finns fynd i Nosaby socken utanför Kristianstad samt i Åhus. Flera av lokalerna har besökts under 2011-2012 men någon heltäckande inventering är inte utförd.

Granspira (*Pedicularis sylvatica*) Foto: Gabrielle Rosquist

Pågående inventeringar

Floraväkteriet fortsätter sin verksamhet och under de kommande åren övervakas de arter som inte hunnits med under perioden 2009-2014. Under 2014 påbörjades inventering av dansk iris, stor sandlilja, åkerfibbla, slättegubbe, loppstarr, backsilja och borstsäv och dessa inventeringar ska slutföras under 2015 (se vidare i bilaga 1). Resultaten från invente-

Diskussion

I Skåne finns 27 arter som är rödlistade i kategorin Akut hotad – CR. Alla dessa har väldigt få lokaler och även om Floraväkteriet har visat att det ser ut att gå bra för några av arterna så är det inte mycket som behövs för att trenden ska vända. Floraväktarnas årliga tillsyn av CR-arterna är nödvändig för att kunna gripa in där det uppkommer hot. Några av arterna, såsom ängssilja och kärnocka, ligger väldigt nära risken för att försvinna från landet och här behövs rejäla åtgärder för att trenden ska vändas.

De flesta av de rödlistade arterna minskar till antalet och hoten är många. Riktigt illa går det för alvarveronika, klubbfibbla, raggary, huvudtåg, granspira samt rutlåsbräken. Här behövs omedelbara åtgärder om det ska lyckas att vända utvecklingen. Piggfrö är troligen redan borta från landskapet.

Referenser

- Edqvist, M. 2009. Handledning för Floraväktarverksamheten. Svensk Botanisk Förening. Uppsala.
- Mattiasson, G., Olsson, K-A., Svensson, Å., Wigermo, C. 2014. Floraväktarverksamheten i Skåne 25 år. 1988 – 2013. Botaniska Notiser, Volym 147, häfte 3.
- Tyler, T. m.fl. (red.). 2007. Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning. Lund.
- Tyler, T, Olsson, K-A. 1997. Förändringar i Skånes flora under perioden 1938 – 1996 – statistisk analys av resultat från två inventeringar. Svensk Botanisk Tidskrift 91: 143 – 185.
- Weimarck, H., Weimarck, G. 1985. Atlas över Skånes Flora. Stockholm.

ringarna har eller kommer att presenteras i enskilda artiklar i Botaniska Notiser, alla lokaluppgifter publiceras på Artportalen, samt dessutom i nästa femårs-uppföljning av Floraväktarverksamheten.

Det skånska Floraväkteriet går från och med år 2015 in i en ny period i länets regionala miljöövervakning som omfattar åren 2015 till och med 2020.

Av de 40 övriga hotade arterna som blivit inventerade under femårsperioden så är det endast ett fåtal som bibehåller sina förekomster. Klotullörten är den enda arten som ökat under perioden. Sjtötåtel har nu fler kända förekomster då inventeringen utförts systematiskt men troligen har ingen ökning av arten skett.

Många av Skånes hotade kärlväxter förekommer i odlingslandskapet och samhället måste ta ett mera aktivt ansvar för att skydda dessa hävdberoende arter. Genom de årliga heltäckande inventeringar som Floraväktarna utför så ökar vi markant kunskapsläget om de rödlistade växterna i Skåne. Ökad kunskapen om arterna och dess förekomster gör att vi kan förbättra och förstärka åtgärderna som behövs för att behålla vår biologiska mångfald i landskapet.

Elektroniska referenser

- Artdatabanken www.slu.se/artdatabanken/
- Artportalen www.artportalen.se/
- Naturvårdsverket www.naturvardsverket.se/

Bilaga 1

Hotade kärleväxtarter i Skåne enligt rödlistan 2010 (Gärdenfors 2010), hotkategori, om de finns beskrivna i rapporten samt övervakningsstatus.

Hotkate- gori	Vetenskapligt namn	Svenskat namn	Beskriv- ning ovan	Övervakad
Akut hotad - CR				
CR	<i>Acer campestre</i>	Naverlönn	1	Övervakad årligen
CR	<i>Ajuga genevensis</i>	Kritsuga	1	Övervakad årligen
CR	<i>Anthemis cotula</i>	Kamomillkulla	1	Övervakad årligen
CR	<i>Apium graveolens</i>	Selleri	1	Övervakad årligen
CR	<i>Arenaria leptoclados</i>	Spädnarv	1	Övervakad årligen
CR	<i>Chenopodium vulvaria</i>	Stinkmålla	1	Övervakad årligen
CR	<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>	Kustgullpudra	1	Övervakad årligen
CR	<i>Equisetum telmateia</i>	Jättefräken	1	Övervakad årligen
CR	<i>Juncus anceps</i>	Svarttåg	1	Övervakad årligen
CR	<i>Lathyrus sphaericus</i>	Vårviol	1	Övervakad årligen
CR	<i>Melilotus dentatus</i>	Strandsötväppling	1	Övervakad årligen
CR	<i>Minuartia viscosa</i>	Sandnörel	1	Övervakad årligen
CR	<i>Polystichium braunii</i>	Skuggbräken	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rorippa microphylla</i>	Bäckfräke	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rosa agrestis</i>	Åkerros	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rosa micrantha</i>	Sydäppelros	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rosa tomentosa</i>	Filtros	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rubus pyramidalis</i>	Pyramidbjörnbär	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rubus steracanthos</i>	Ystadsbjörnbär	1	Övervakad årligen
CR	<i>Rubus tiliaster</i>	Lindbjörnbär	1	Övervakad årligen
CR	<i>Scutellaria minor</i>	Småfrossört	1	Övervakad årligen
CR	<i>Senecio erucifolius</i>	Flikstånds	1	Övervakad årligen
CR	<i>Silaum silaus</i>	Ängssilja	1	Övervakad årligen
CR	<i>Taraxacum austrinum</i>	Sydmaskros	1	Övervakad årligen
CR	<i>Tephrosia integrifolia</i>	Fältnocka	1	Övervakad årligen
CR	<i>Tephrosia palustris</i>	Kärrnocka	1	Övervakad årligen
Starkt hotad - EN				
EN	<i>Agrostemma githago</i>	Klätt	0	Funnen på 3/11 lokaler
EN	<i>Anthericum liliago</i>	Stor sandlilja	0	Inventering 2014- 2015
EN	<i>Apium inundatum</i>	Krypfloka	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Arnoseris minima</i>	Klubbfibbla	1	Totalinventerad 2012
EN	<i>Astragalus arenarius</i>	Sandvedel	1	Totalinventerad 2014
EN	<i>Atriplex pedunculata</i>	Saltmålla	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Bidens radiata</i>	Grönskära	0	Ej återfunnen 2006, 2012
EN	<i>Botrychium matricariifolium</i>	Rutläsbräken	1	Totalinventerad 2009
EN	<i>Botrychium simplex</i>	Dvärgläsbräken	1	Övervakad årligen
EN	<i>Bromus commutatus</i>	Brinklosta	0	Inventering 2015
EN	<i>Bromus racemosus</i>	Ängslosta	0	Ej återfunnen 2011
EN	<i>Bromus secalinus</i>	Råglosta	0	Utgången
EN	<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunckelklocka	1	Totalinventerad 2011
EN	<i>Cardamine parviflora</i>	Strandbrämsa	0	Ej återfunnen 2012, 2 plantor 2010
EN	<i>Carex maritima</i>	Bågstarr	0	Övervakad årligen

Bilaga 1 fortsättning

EN	<i>Carex obtusata</i>	Trubbstarr	1	Inventering 2014- 2015
EN	<i>Cerastium brachypetalum</i>	Raggärv	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Chenopodium murale</i>	Gatmålla	0	Inventering 2015
EN	<i>Chimaphila umbellata</i>	Ryl	1	Totalinventerad 2013-2014
EN	<i>Dianthus arenarius</i>	Sandnejlika	1	Totalinventerad 2011
EN	<i>Dianthus armeria</i>	Knippnejlika	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Dianthus superbus</i>	Praktnejlika	1	Totalinventerad 2010
EN	<i>Eryngium maritimum</i>	Martorn	0	Totalinventerad 2010
EN	<i>Euphrasia rostkoviana</i> ssp. <i>rostkoviana</i>	Stor ögontröst	1	Övervakad årligen
EN	<i>Falcaria vulgaris</i>	Skärblad	0	Totalinventerad 2010
EN	<i>Gentianella campestris</i> ssp. <i>baltica</i>	Kustgentiana	0	Totalinventerad 2007, utgången på flera av dessa lokaler
EN	<i>Geranium palustre</i>	Kärnäva	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Gypsophila muralis</i>	Grusnejlika	0	Ej inventerad
EN	<i>Hordeum secalinum</i>	Ängskorn	0	Totalinventerad 2011
EN	<i>Hypericum humifusum</i>	Dvärgjohannesört	0	Ej inventerad
EN	<i>Hypochoeris glabra</i>	Åkerfibbla	0	Inventering 2014- 2015
EN	<i>Iris spuria</i>	Dansk iris	0	Inventering 2014- 2015
EN	<i>Isolepis setacea</i>	Borstsäv	0	Inventering 2014- 2015
EN	<i>Juncus capitatus</i>	Huvudtåg	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Kickxia elatine</i>	Spjutsporre	1	Totalinventerad 2011
EN	<i>Lappula squarrosa</i>	Piggfrö	1	Totalinventerad 2012
EN	<i>Lithospermum arvense</i> ssp. <i>coerulescens</i>	Blå sminkrot	0	Delvis inventerad
EN	<i>Luronium natans</i>	Flytsvalting	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Luzula sylvatica</i>	Storfryle	0	Övervakad vart 3:e år
EN	<i>Medicago minima</i>	Sandlusern	1	Totalinventerad 2014
EN	<i>Mentha x gracilis</i>	Ädelmynta	0	Utgången
EN	<i>Misopates orontium</i>	Kalvnos	0	Övervakad 2011/2013, finns på 3/9 lokaler
EN	<i>Najas flexilis</i>	Sjönåjas	1	Totalinventerad 2012
EN	<i>Nasturtium officinalis</i>	Källfräne	1	Totalinventerad 2011-2013
EN	<i>Nepeta cataria</i>	Kattmynta	1	Totalinventerad 2012
EN	<i>Neslia paniculata</i>	Korndådra	1	Totalinventerad 2013-2014
EN	<i>Oenanthe fistulosa</i>	Pipståkra	1	Totalinventerad 2013
EN	<i>Ornithopus perpusillus</i>	Dvärgseradella	0	Ej inventerad
EN	<i>Orobancha elatior</i>	Klintsnyltrot	0	Övervakas årligen, minskar kraftigt
EN	<i>Orobancha reticulata</i>	Tistelsnyltrot	0	Totalinventerad 2011
EN	<i>Parapholis strigosa</i>	Ormax	0	Ej inventerad
EN	<i>Petrorhagia prolifera</i>	Hylsnejlika	0	Ej inventerad
EN	<i>Petrorhagia saxifraga</i>	Klippnejlika	0	Delvis inventerad
EN	<i>Peucedanum oreoselinum</i>	Backsilja	0	Inventering 2013-2015
EN	<i>Pimpinella saxifraga</i> ssp. <i>nigra</i>	Sammetsbockrot	0	Övervakad 2012
EN	<i>Polystichum aculeatum</i>	Uddbräken	0	Övervakad årligen (1 planta)
EN	<i>Potamogeton acutifolius</i>	Spetsnate	0	Delvis inventerad
EN	<i>Potamogeton rutilus</i>	Styvnate	0	Totalinventerad 2012
EN	<i>Potamogeton trichoides</i>	Knölnate	0	Inventerad 2010-2011, finns i 3 dammar varav en inplanterad

Bilaga 1 fortsättning

Hotkate- gori	Vetenskapligt namn	Svenskat namn	Beskriv- ning ovan	Övervakad
EN	<i>Potamogeton trichoides</i>	Knölnate	0	Inventerad 2010-2011, finns i 3 dammar varav en inplanterad
EN	<i>Potentilla heptaphylla</i>	Luddfingerört	1	Totalinventerad 2012-2013
EN	<i>Potentilla sterilis</i>	Smultronfingerört	1	Totalinventerad 2011
EN	<i>Pulmonaria angustifolia</i>	Smalbladig lungört	1	Övervakad årligen
EN	<i>Pulsatilla vernalis</i>	Mosippa	1	Övervakad årligen
EN	<i>Rosa elliptica ssp. inodora</i>	Västkustros	0	Inventering 2015
EN	<i>Rubus dissimulans</i>	Bohusbjörnbär	0	Ej inventerad
EN	<i>Rubus divaricatus</i>	Glansbjörnbär	0	Delvis inventerad
EN	<i>Rubus eluxatus</i>	Slätbjörnbär	0	Inventerad 2010, finns på 2 lokaler
EN	<i>Rubus flaccidifolius</i>	Slokbjörnbär	0	Inventerad 2010, stabil
EN	<i>Rubus sciocharis</i>	Skuggbjörnbär	0	Totalinventerad (2008, 2014)
EN	<i>Rumex conglomeratus</i>	Dikesskräppa	0	Inventering 2015-2016
EN	<i>Sagina apetala</i>	Fältnarv	1	Delvis inventerad 2010
EN	<i>Salvia verticillata</i>	Kranssalvia	0	Inventering 2015
EN	<i>Senecio paludosus</i>	Gullstånds	0	Delvis inventerad
EN	<i>Sherardia arvensis</i>	Åkermadd	0	Ej inventerad
EN	<i>Sparganium erectum ssp. oocarpum</i>	Klotigelknopp	0	Delvis inventerad
EN	<i>Stachys officinalis</i>	Humlesuga	1	Totalinventerad 2014
EN	<i>Valeriana dentata</i>	Sommarklynne	1	Totalinventerad 2014
EN	<i>Verbascum densiflorum</i>	Ölandskungsljus	1	Delvis inventerad
EN	<i>Veronica praecox</i>	Alvarveronika	1	Totalinventerad 2011-2012
EN	<i>Vulpia bromoides</i>	Ekorrsvingel	0	Inventering 2015
Sårbar - VU				
VU	<i>Aira caryophyllea</i>	Vittätel	0	Inventering 2015
VU	<i>Alyssum alyssoides</i>	Grådådra	0	Totalinventerad 2011, 2014
VU	<i>Anagallis minima</i>	Knutört	0	Ej inventerad
VU	<i>Anthriscus caucalis</i>	Taggkörvel	0	Ej inventerad
VU	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	Glansbräken	0	Totalinventerad 2013-2014
VU	<i>Bromopsis ramosa</i>	Skugglosta	0	Delvis inventerad
VU	<i>Bromus arvensis</i>	Renlosta	0	Ej inventerad
VU	<i>Camelina microcarpa</i>	Sanddådra	0	Inventering 2015
VU	<i>Carex hartmanii</i>	Hartmansstarr	0	Ej inventerad
VU	<i>Carex pulicaris</i>	Loppstarr	0	Inventering 2014- 2015
VU	<i>Catabrosa aquatica</i>	Källgräs	0	Ej inventerad
VU	<i>Centaurium erythraea</i>	Flockarun	0	Ej inventerad
VU	<i>Cerastium subtetrandrum</i>	Östkustarv	0	Ej inventerad
VU	<i>Coronopus squamatus</i>	Kräkkrassing	0	Inventering 2014- 2015
VU	<i>Cotoneaster kullensis</i>	Skånskt oxbär	0	Totalinventerad 2011
VU	<i>Cuscuta epithymum</i>	Ljungsnärja	0	Inventering 2014- 2015
VU	<i>Deschampsia setacea</i>	Sjötätel	1	Totalinventerad 2012-2014
VU	<i>Drymochloa sylvatica</i>	Skogssvingel	1	Totalinventerad 2012-2014
VU	<i>Euphorbia exigua</i>	Småtörel	0	Delvis inventerad
VU	<i>Euphrasia micrantha</i>	Ljungögontröst	0	Delvis inventerad
VU	<i>Filago vulgaris</i>	Klotullört	1	Totalinventerad 2014
VU	<i>Gagea villosa</i>	Luddvårlök	0	Totalinventerad 2010

Bilaga 1 fortsättning

Hotkate- gori	Vetenskapligt namn	Svenskat namn	Beskriv- ning ovan	Övervakad
VU	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Klockgentiana	0	Övervakad årligen
VU	<i>Gymnocarpium robertianum</i>	Kalkbräken	0	Delvis inventerad
VU	<i>Herminium monorchis</i>	Honungsblomster	0	Totalinventerad 2014
VU	<i>Holosteum umbellatum</i>	Fågelarv	1	Totalinventerad 2010
VU	<i>Hordelymus europaeus</i>	Skogskorn	0	Ej inventerad
VU	<i>Koeleria glauca</i>	Tofsäxing	0	Ej inventerad
VU	<i>Lathyrus tuberosus</i>	Knölvial	0	Ej inventerad
VU	<i>Leersia oryzoides</i>	Vildris	0	Ej inventerad
VU	<i>Liparis loeselii</i>	Gulyxne	1	Totalinventerad 2013-2014
VU	<i>Malva pusilla</i>	Vit kattost	0	Delvis inventerad
VU	<i>Parietaria officinalis</i>	Väggört	1	Totalinventerad 2013-2014
VU	<i>Phleum arenarium</i>	Sandtimotej	0	Ej inventerad
VU	<i>Pilularia globulifera</i>	Klotgräs	1	Totalinventerad 2013-2014
VU	<i>Polygala comosa</i>	Toppjungfrulin	0	Ej inventerad
VU	<i>Potentilla anglica</i>	Revig blodrot	0	Ej inventerad
VU	<i>Pulsatilla vulgaris ssp. vulgaris</i>	Backsippa	1	Totalinventerad 2013-2015
VU	<i>Radiola linoides</i>	Dvärglin	0	Ej inventerad
VU	<i>Ranunculus arvensis</i>	Åkerranunkel	0	Inventering 2015
VU	<i>Ranunculus fluitans</i>	Jättemöja	0	Totalinventerad 2006
VU	<i>Rubus fabrimontanus</i>	Borstbjörnbär	0	Ej inventerad
VU	<i>Rubus nessensis ssp. scissooides</i>	Åsljungabjörnbär	0	Ej inventerad
VU	<i>Salix hastata var. vegeta</i>	Källblekvide	0	Totalinventerad 2014
VU	<i>Scabiosa canescens</i>	Luktvädd	1	Totalinventerad 2010
VU	<i>Stachys arvensis</i>	Åkersyska	0	Ej inventerad
VU	<i>Stellaria neglecta</i>	Bokarv	0	Ej inventerad
VU	<i>Taraxacum litorale</i>	Liten kärrmaskros	0	Ej inventerad
VU	<i>Thymus pulegioides</i>	Stortimjan	0	Ej inventerad
VU	<i>Verbascum lychnitis</i>	Grenigt kungsljus	0	Ej inventerad
VU	<i>Veronica montana</i>	Skogsveronika	0	Ej inventerad
VU	<i>Veronica triphyllos</i>	Klibbveronika	1	Totalinventerad 2011
VU	<i>Viola tricolor ssp. curtisii</i>	Klittviol	0	Ej inventerad
VU	<i>Viola uliginosa</i>	Sumpviol	0	Övervakad
Nära hotad - NT				
NT	<i>Corydalis cava</i>	Hålnunneört	1	
NT	<i>Pedicularis sylvatica</i>	Granspira	1	
NT	<i>Sagina micropetala</i>	Hårnarv	1	

Genom den regionala Floraväktarverksamheten har 122 kärlväxtarter övervakats i Skåne under åren 2009 – 2014. Resultaten från all övervakning finns inrapporterade på Artportalen. I denna rapport sammanfattas resultaten för alla arter som bedömts som Akut hotade (CR) enligt den nationella rödlistan 2010, samt för ett urval av arter i de övriga rödlistekategorierna. Av de hotade arter som förekommer i Skåne under perioden är den generella trenden att antalet individer och/eller antalet lokaler minskar och för några av de akut hotade arterna är tillståndet kritiskt.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane